ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.11.2021
COM(2021) 900 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022: γενική εκτίμηση

Συνοπτική παρουσίαση

Στην παρούσα ανακοίνωση συνοψίζεται η αξιολόγηση, από την Επιτροπή, των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, καθώς και η γενικότερη δημοσιονομική κατάσταση στη ζώνη του ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 473/2013.

Η αξιολόγηση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη την υπό εξέλιξη οικονομική ανάκαμψη από την κρίση COVID-19 και τη συνεχιζόμενη εφαρμογή της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2022, η οποία ωστόσο αναμένεται να απενεργοποιηθεί το 2023. Η αξιολόγηση βασίζεται στις συστάσεις δημοσιονομικής πολιτικής που ενέκρινε το Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 2021. Οι κατευθύνσεις του Συμβουλίου μπορούν να συνοψιστούν ως εξής. Το 2022, τα κράτη μέλη με χαμηλό/μεσαίο χρέος θα πρέπει να ακολουθήσουν ή να διατηρήσουν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, ενώ τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (RRF) για να χρηματοδοτήσουν πρόσθετες επενδύσεις για τη στήριξη της ανάκαμψης, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ακολουθήσουν συνετή δημοσιονομική πολιτική. Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η στήριξη της ανάκαμψης χωρίς να προδικάζονται μελλοντικές δημοσιονομικές κατευθύνσεις και να δημιουργείται μόνιμη επιβάρυνση για τα δημόσια οικονομικά, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών θα πρέπει να παραμείνει υπό έλεγχο και να περιοριστεί από τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος.

Τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης του δημοσιονομικού προσανατολισμού της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Το νέο άνοιγμα των οικονομιών της ζώνης του ευρώ έχει πυροδοτήσει ισχυρή ανάκαμψη σε όλα τα κράτη μέλη και τους τομείς. Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ προβλέπεται ότι θα ανέλθει στο 5 % το 2021 μετά την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται ταχύτατα με ρυθμό 4,3 % το 2022, ενώ ο ρυθμός ανάκαμψης δεν είναι ομοιόμορφος μεταξύ των χωρών. Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και τείνουν προς δυσμενέστερα αποτελέσματα, καθώς νέες και αυξανόμενες αντιξοότητες από την πλευρά της προσφοράς απειλούν τις οικονομικές προοπτικές.

2. Τα κράτη μέλη αίρουν τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης και εστιάζουν όλο και περισσότερο τα μέτρα στήριξης στη διατήρηση της ανάκαμψης. Σε συνδυασμό με τη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών, η τάση αυτή συμβάλλει θετικά στη συνολική δημοσιονομική θέση της ζώνης του ευρώ, η οποία αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά το 2022. Τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων καταδεικνύουν συνολικό ονομαστικό έλλειμμα ίσο με το 4,1 % του ΑΕΠ και δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ περίπου 96 % το 2022, σε γενικές γραμμές σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2021. Η υλοποίηση των κινδύνων που περιλαμβάνονται στις προβλέψεις θα μπορούσε να επιδεινώσει τα οικονομικά και δημοσιονομικά αποτελέσματα το 2022 σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων.

3. Τα κράτη μέλη στρέφονται από τα μέτρα που σχετίζονται με την κρίση σε μέτρα για τη στήριξη της ανάκαμψης. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει σημαντικά δημοσιονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας και τη στήριξη της ανάκαμψης (5,2 % του ΑΕΠ το 2021 και 2,8 % του ΑΕΠ το 2022). Τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης προβλέπεται να καταργηθούν σταδιακά στην πλειονότητά τους το 2022 (3,7 % του ΑΕΠ το 2021, 0,4 % του ΑΕΠ το 2022). Αντιθέτως, τα μέτρα στήριξης της ανάκαμψης αναμένεται να αυξηθούν (1,5 % του ΑΕΠ το 2021, 2,3 % του ΑΕΠ το 2022) και η αύξηση αυτή συνδέεται όλο και περισσότερο με μέτρα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Το 2022, το 24 % του συνόλου

των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης θα χρηματοδοτηθεί μέσω μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης ή «επιχορηγήσεων» στο πλαίσιο του RRF. Τα κράτη μέλη παρείχαν επίσης ευρεία στήριξη ρευστότητας σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, με τη μορφή εγγυήσεων ή αναστολής των φόρων και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Τα μέτρα αυτά δεν έχουν γενικά αντίκτυπο στο ονομαστικό έλλειμμα, εκτός από την περίπτωση των τυποποιημένων εγγυήσεων.

4. Η απορρόφηση των επιχορηγήσεων του RRF αναμένεται να είναι εμπροσθοβαρής. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής και τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων, τα κράτη μέλη αναμένεται να δαπανήσουν πάνω από το 40 % του συνολικού ποσού των επιχορηγήσεων RRF που τους αντιστοιχούν, ενώ εκκρεμεί η απόφαση εκταμίευσης μετά την εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων. Οι περισσότερες (πάνω από το 70 %) επιχορηγήσεις του RRF κατά την περίοδο 2020-2022 θα προσανατολιστούν στη χρηματοδότηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων, ενώ οι υπόλοιπες θα διοχετευτούν κυρίως στις τρέχουσες δαπάνες, οι οποίες προγραμματίζεται να χρηματοδοτήσουν μέτρα για τη στήριξη της ανάκαμψης, τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

5. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να διατηρηθούν ή να διατηρηθούν σε γενικές γραμμές το 2022 σε όλα τα κράτη μέλη, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η προβλεπόμενη αύξηση του μεριδίου των δημόσιων επενδύσεων στο ΑΕΠ αντλεί τόσο από ενωσιακές όσο και από εθνικές πηγές χρηματοδότησης. Τα περισσότερα κράτη μέλη ανέφεραν μέτρα χρηματοδοτούμενα από το RRF στα οικεία ΣΔΠ του 2022. Το προφίλ δαπανών των επιχορηγήσεων του RRF κατά την περίοδο 2020-2022 στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ είναι αρκετά ανομοιογενές. Τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν τις περισσότερες επιχορηγήσεις του RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων, όπως συνέστησε το Συμβούλιο.

6. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός της ζώνης του ευρώ προβλέπεται να είναι επεκτατικός κατά την περίοδο 2020-2022. Οι επιμέρους δημοσιονομικοί προσανατολισμοί σχεδιάζεται να παραμείνουν υποστηρικτικοί σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη το 2022, αφού γίνει διόρθωση σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου, η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών με χαμηλό/μεσαίο χρέος προγραμματίζουν δημοσιονομική επέκταση.

7. Η θετική συμβολή των δημόσιων επενδύσεων και άλλων κεφαλαιουχικών δαπανών που χρηματοδοτούνται τόσο από τον εθνικό προϋπολογισμό όσο και από τον προϋπολογισμό της ΕΕ είναι σημαντική, αλλά η κύρια κινητήρια δύναμη της δημοσιονομικής επέκτασης το 2021 και το 2022 είναι οι καθαρές τρέχουσες πρωτογενείς δαπάνες που χρηματοδοτούνται από εθνικά κονδύλια. Σε αρκετά κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων κρατών μελών με υψηλό χρέος, ο προβλεπόμενος υποστηρικτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός αναμένεται να βασιστεί σε υψηλότερες εθνικά χρηματοδοτούμενες τρέχουσες δαπάνες ή από μη χρηματοδοτούμενες φορολογικές περικοπές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην υποκείμενη δημοσιονομική θέση. Στο ένα τέταρτο περίπου των κρατών μελών ο υποστηρικτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός αναμένεται να βασιστεί στις επενδύσεις, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και από την ΕΕ.

Οι γνώμες της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 επικεντρώνονται στη συνέπειά τους με τις συστάσεις του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021. Ακολουθεί σύνοψη των γνωμών της Επιτροπής, οι οποίες βασίζονται στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής:

Κράτη μέλη με υψηλό χρέος (Βέλγιο, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία)

- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων με στόχο τη στήριξη της ανάκαμψης.
- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη διατηρούν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- Το Συμβούλιο συνέστησε στην Ιταλία να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Σύμφωνα με τις προβολές, η εφαρμογή της σύστασης αυτής δεν διασφαλίζεται επαρκώς, διότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) το 2022 προβλέπεται να συμβάλει σημαντικά στον συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της Ιταλίας. Προκειμένου να συμβάλει στην άσκηση συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, η Επιτροπή καλεί την Ιταλία να λάβει τα αναγκαία μέτρα στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας του προϋπολογισμού για να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.
- Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους του Βελγίου, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Ισπανίας και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό οι χώρες αυτές να διατηρήσουν συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα.

Κράτη μέλη με χαμηλό/μεσαίο χρέος (Αυστρία, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Σλοβενία και Σλοβακία)

- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση τη Σλοβακία και τη Μάλτα, ακολουθούν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη της ώθησης που παρέχει ο RRF. Ο περιοριστικός δημοσιονομικός προσανατολισμός της Σλοβακίας εντάσσεται στο πλαίσιο της υψηλής αύξησης της παραγωγής και των νεοεμφανιζόμενων περιορισμών της παραγωγικής ικανότητας. Ο ουδέτερος προσανατολισμός της Μάλτας αντανακλά κυρίως την πολύ υψηλή εκτιμώμενη δυνητική ανάπτυξη, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις αγγίζουν ιστορικά υψηλά επίπεδα. Οι επιλογές αυτές συμβαδίζουν σε γενικές γραμμές με τις συστάσεις του Συμβουλίου.
- Όλα τα κράτη μέλη σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν το RRF για τη στήριξη της ανάκαμψής τους, ενώ οι Κάτω Χώρες δεν έχουν υποβάλει ακόμη το οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη διατηρούν ή διατηρούν σε γενικές γραμμές τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- Το Συμβούλιο συνέστησε στη Λετονία και στη Λιθουανία να ελέγξουν την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Σύμφωνα με τις προβολές, η εφαρμογή της σύστασης αυτής δεν διασφαλίζεται επαρκώς, διότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) το 2022 προβλέπεται να συμβάλει σημαντικά στον συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό τους.

I. Εισαγωγή

Ο συντονισμός των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών αποτελεί σημαντικό μέρος του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση[1]. Για να διευκολυνθεί ο εν λόγω συντονισμός, έως τα μέσα Οκτωβρίου τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υποβάλλουν στην Επιτροπή και στην Ευρωομάδα τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το επόμενο έτος[2]. Στα προγράμματα αυτά συνοψίζονται τα σχέδια προϋπολογισμών που σχεδιάζουν να υποβάλουν οι κυβερνήσεις στα εθνικά κοινοβούλια. Η Επιτροπή διατυπώνει γνώμη για κάθε πρόγραμμα αξιολογώντας κατά πόσον το πρόγραμμα συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του κράτους μέλους που απορρέουν από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Οι γνώμες της Επιτροπής παρέχουν συμβουλές πολιτικής στις εθνικές κυβερνήσεις και ενημερώνουν τα εθνικά κοινοβούλια με σκοπό τη διευκόλυνση της έγκρισης προϋπολογισμών σύμφωνων με τους δημοσιονομικούς κανόνες της ΕΕ. Η Επιτροπή προβαίνει επίσης σε γενική εκτίμηση της δημοσιονομικής κατάστασης και των προοπτικών για τη ζώνη του ευρώ στο σύνολό της.

Η αξιολόγηση της Επιτροπής βασίζεται στις συστάσεις για τα επικαιροποιημένα προγράμματα σταθερότητας που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 2021. Φέτος, στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19, οι δημοσιονομικές συστάσεις είναι ποιοτικές και δεν περιλαμβάνουν αριθμητικές δημοσιονομικές απαιτήσεις. Αυτό απορρέει από τη συνεχιζόμενη εφαρμογή, το 2022, της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, την οποία ενεργοποίησαν η Επιτροπή και το Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2020[3]. Με βάση τις τρέχουσες προβολές, η γενική ρήτρα διαφυγής αναμένεται να απενεργοποιηθεί από το 2023.

Για το 2022, οι συστάσεις επικεντρώθηκαν στη συνολική κατεύθυνση και σύνθεση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον RRF και άλλα κονδύλια της ΕΕ. Τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης συμψηφίστηκαν. Το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη με χαμηλό/μεσαίο χρέος να ακολουθήσουν ή να διατηρήσουν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, ενώ τα

[1] Όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 473/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με κοινές διατάξεις για την παρακολούθηση και την εκτίμηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων και τη διασφάλιση της διόρθωσης των υπερβολικών ελλειμμάτων των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ (ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 11).

[2] Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υπέβαλαν τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων τους για το 2022 έως τις 15 Οκτωβρίου 2021, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 473/2013. Η Ιταλία υπέβαλε το πρόγραμμά της στις 20 Οκτωβρίου. Η Γαλλία υπέβαλε επικαιροποιημένο πρόγραμμα στις 22 Οκτωβρίου. Η γνώμη της Επιτροπής βασίζεται στην αξιολόγηση του επικαιροποιημένου προγράμματος. Η Επιτροπή δεν εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος που υπέβαλε η Πορτογαλία, δεδομένου ότι το σχέδιο προϋπολογισμού στο οποίο βασίστηκε το σχέδιο της Πορτογαλίας απορρίφθηκε εν τω μεταξύ από το κοινοβούλιό της. Στην επιστολή της με ημερομηνία 15 Νοεμβρίου 2021, η Επιτροπή κάλεσε τις πορτογαλικές αρχές να υποβάλουν σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος σε εύθετο χρόνο, και αμέσως μόλις η κυβέρνηση υποβάλει στο πορτογαλικό κοινοβούλιο νέο σχέδιο νόμου για τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022. Η υποβολή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την προγραμματισμένη έγκριση του νέου σχεδίου νόμου για τον προϋπολογισμό από το εθνικό κοινοβούλιο.

[3] Στην ανακοίνωση προς το Συμβούλιο για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 20.3.2020, COM(2020) 123 final, η Επιτροπή διατύπωσε την άποψη ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής.

κράτη μέλη με υψηλό χρέος θα πρέπει να ακολουθήσουν συνετή δημοσιονομική πολιτική και να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων για τη στήριξη της ανάκαμψης. Έγινε σύσταση σε όλα τα κράτη μέλη να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η στήριξη της ανάκαμψης χωρίς να προδικάζονται μελλοντικές δημοσιονομικές κατευθύνσεις και να δημιουργείται μόνιμη επιβάρυνση για τα δημόσια οικονομικά, και για να διασφαλιστεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών θα πρέπει να παραμείνει υπό έλεγχο και να περιοριστεί από τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος.

Μεσοπρόθεσμα, έγινε σύσταση σε όλα τα κράτη μέλη να επιτύχουν συνετές δημοσιονομικές θέσεις και να διασφαλίσουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα, ενισχύοντας παράλληλα τις επενδύσεις για την τόνωση του αναπτυξιακού δυναμικού. Οι εν λόγω συστάσεις αποσκοπούσαν επίσης να διασφαλίσουν ότι η σύνθεση της εθνικής δημοσιονομικής πολιτικής ευνοεί μια βιώσιμη ανάκαμψη που συνάδει με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση[4].

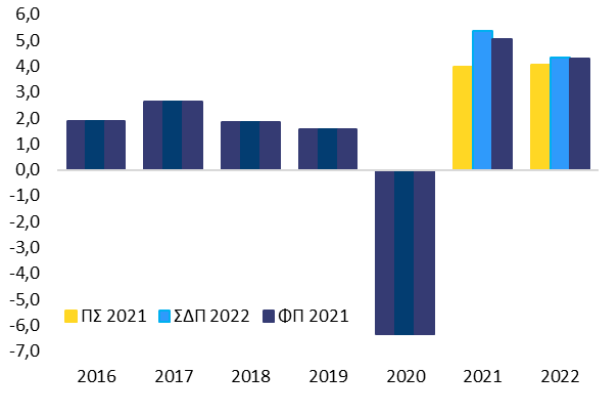
Ο στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι διττός. Πρώτον, παρέχει μια συνολική εικόνα της δημοσιονομικής πολιτικής στο επίπεδο της ζώνης του ευρώ, με βάση την αξιολόγηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων σε επίπεδο χωρών. Η διαδικασία αυτή αντανακλά την αξιολόγηση των προγραμμάτων σταθερότητας σε επίπεδο χωρών, η οποία πραγματοποιείται την άνοιξη. Δεύτερον, παρέχει επισκόπηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων σε επίπεδο χώρας και επεξηγεί την προσέγγιση της Επιτροπής για την αξιολόγησή τους, ιδίως τα δημοσιονομικά μέτρα που λήφθηκαν για να υποστηριχτεί η βιώσιμη ανάκαμψη από την κρίση COVID-19 στην Ένωση.

II. Κύρια πορίσματα για τη ζώνη του ευρώ

Οικονομικές προοπτικές

[4] Στις συστάσεις σχετικά με τα επικαιροποιημένα προγράμματα σταθερότητας που εγκρίθηκαν στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη: «Να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη σύνθεση των δημόσιων οικονομικών, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού, καθώς και στην ποιότητα των δημοσιονομικών μέτρων, ώστε να εξασφαλιστεί βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάκαμψη. Να δώσουν προτεραιότητα στις βιώσιμες επενδύσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως σε επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Να δώσουν προτεραιότητα στις δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα συμβάλουν στην παροχή χρηματοδότησης για τις προτεραιότητες της δημόσιας πολιτικής και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, ενισχύοντας την κάλυψη, την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλους.»

Διάγραμμα 2.1 **Ζώνη του ευρώ: αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, 2016-2022 (%)**

Πηγές: Σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) του 2022, φθινοπωρινές προβλέψεις (ΦΠ) 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ) του 2021.

Το εκ νέου άνοιγμα των οικονομιών της ζώνης του ευρώ τροφοδοτεί ισχυρή ανάκαμψη σε όλα τα κράτη μέλη και σε όλους τους τομείς. Η βελτίωση της κατάστασης της υγείας και η χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων οδήγησαν σε ισχυρή ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στη ζώνη του ευρώ το δεύτερο τρίμηνο του 2021, η οποία επιταχύνθηκε περαιτέρω το τρίτο τρίμηνο. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ αναμένεται να ανέλθει στο 5,0 % για το σύνολο του έτους (μετά από συρρίκνωση 6,4 % το 2020). Η οικονομία της ζώνης του ευρώ θα φτάσει στα προ πανδημίας επίπεδα σε τριμηνιαία βάση έως το τέλος του έτους, αν και θα παραμείνει κάτω από το προ κρίσης επίπεδό της, το οποίο προβλέπεται πλέον να επιτευχθεί το 2023. Η ανάκαμψη τροφοδοτείται από την ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Η επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης οφείλεται στην αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και στη μείωση του ποσοστού αποταμίευσης προς ιστορικά επίπεδα, ενώ σε αύξηση των επενδύσεων οδηγούν οι ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης για τον εταιρικό τομέα, η ώθηση που παρέχει ο RRF και η ισχυρή δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα. Η σημαντική επιτάχυνση των εξαγωγών δίνει ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα, ιδίως στον τομέα της μεταποίησης. Ωστόσο, η ανάκαμψη αναμένεται να είναι άνιση μεταξύ χωρών και τομέων. Δώδεκα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ αναμένεται να επανέλθουν σε προ πανδημίας τριμηνιαία επίπεδα παραγωγής έως το τέλος του 2021, σε πέντε[5] το χάσμα αναμένεται να κλείσει κατά το 2022 και σε ένα[6] στις αρχές του 2023. Όσον αφορά την τομεακή δραστηριότητα, οι τομείς υπηρεσιών έντασης επαφής επωφελήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τη χαλάρωση των περιορισμών
που σχετίζονται με την υγεία το δεύτερο τρίμηνο του 2021, αλλά η προστιθέμενη αξία στους εν λόγω τομείς παρέμεινε σημαντικά κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα. Αντιθέτως, ο μεταποιητικός τομέας ανακάμπτει γρήγορα, αλλά παρεμποδίζεται από δυσχέρειες και διαταραχές στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, όπως οι ελλείψεις πρώτων υλών και ενδιάμεσων συστατικών στοιχείων, ιδίως ημιαγωγών. Για το 2021, οι μακροοικονομικές προβολές στα ΣΔΠ είναι συνολικά πιο αισιόδοξες από ό,τι στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, δεδομένου ότι η συνολική αύξηση του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ προβλέπεται να είναι 5,4 %[7] στα ΣΔΠ σε σύγκριση με 5 % στις προβλέψεις της Επιτροπής (διάγραμμα 2.1

[5] Αυτά τα κράτη μέλη είναι τα εξής: Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία και Μάλτα.

[6] Ισπανία

[7] Οι πιο αισιόδοξες προβολές σχετικά με τη συνολική αύξηση του ΑΕΠ για το 2021 στα ΣΔΠ σε σύγκριση με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής οφείλονται σε πιο αισιόδοξες προβολές σε ορισμένα μεγάλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και όχι σε γενική τάση. Η διαφορά στις προβολές στα εν λόγω κράτη μέλη οφείλεται

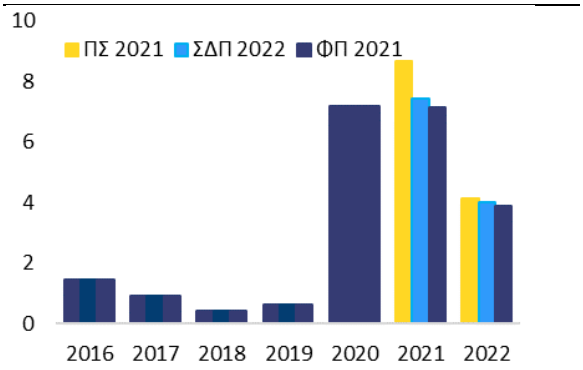
και παράρτημα, πίνακας IV.1). Το 2022, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται ταχέως στο 4,3 %. Δεν υπάρχει διαφορά στις συνολικές προβολές του 2022 για αύξηση του ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ. Τόσο οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής όσο και τα ΣΔΠ αναμένουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη το 2021 (5 % και 5,4 % αντίστοιχα) σε σύγκριση με τα προγράμματα σταθερότητας για το 2021 (όπου η ανάπτυξη εκτιμήθηκε σε 4 %) και ελαφρώς υψηλότερη ανάπτυξη το 2022.

Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι παραμένουν σε υψηλά επίπεδα και εξελίσσονται προς τα κάτω με νέες και αυξανόμενες αντιξοότητες από την πλευρά της προσφοράς στις οικονομικές προοπτικές. Η εξέλιξη της πανδημίας τόσο εντός όσο και εκτός της ζώνης του ευρώ παραμένει βασική πηγή αβεβαιότητας. Εντός της ζώνης του ευρώ, η πρόοδος στην εφαρμογή του εμβολιασμού οδήγησε σε σημαντική μείωση του αριθμού των σοβαρών κρουσμάτων και θανάτων, μειώνοντας την αυστηρότητα των περιορισμών που επιβάλλονται από την κυβέρνηση. Ως εκ τούτου, ο αντίκτυπος της πανδημίας στην οικονομική δραστηριότητα έχει αποδυναμωθεί σημαντικά. Εκτός της ζώνης του ευρώ (και της ΕΕ εν γένει) η εικόνα είναι ανάμικτη, με τις αναδυόμενες χώρες ιδίως να είναι ευάλωτες σε νέα περιοριστικά μέτρα λόγω των χαμηλών ποσοστών εμβολιασμού. Οι διαταραχές στην οικονομική δραστηριότητα στις περιοχές αυτές μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τις οικονομίες της ζώνης του ευρώ, δεδομένης της παγκόσμιας ολοκλήρωσης των αλυσίδων παραγωγής τους. Η πανδημία συμβάλλει επίσης στην όξυνση των δυσχερειών στον εφοδιασμό, οι οποίες εμποδίζουν την οικονομική δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ και θα μπορούσαν να έχουν περαιτέρω αρνητικές επιπτώσεις εάν επιδεινωθούν. Πρόσθετο παράγοντα καθοδικού κινδύνου αποτελούν οι επίμονες πληθωριστικές πιέσεις που ασκούν οι υψηλές τιμές της ενέργειας και οι ελλείψεις στην αγορά εργασίας σε ορισμένους τομείς.

Δημοσιονομικές προοπτικές

Το συνολικό ονομαστικό έλλειμμα της ζώνης του ευρώ αναμένεται να μειωθεί το 2022, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην άρση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης και στη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών (διάγραμμα 2.2 και παράρτημα, πίνακας IV.2**).** Τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων καταδεικνύουν συνολικό ονομαστικό έλλειμμα ύψους 4,1 % του ΑΕΠ το 2022, σημειώνοντας υποχώρηση σε σχέση με το αναμενόμενο έλλειμμα ίσο με το 7,5 % του ΑΕΠ το 2021 (έναντι 7,2 % του ΑΕΠ το 2020). Οι εν λόγω προβολές για το έλλειμμα είναι ελαφρώς υψηλότερες από ό,τι στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής (7,1 % του ΑΕΠ το 2021 και 3,9 % του ΑΕΠ το 2022), αλλά σηματοδοτούν σημαντική μείωση σε σύγκριση με τα προγράμματα σταθερότητας για το 2021, τα οποία είχαν

Διάγραμμα 2.2 **Ζώνη του ευρώ: ονομαστικό έλλειμμα, 2016-2022 (% του ΑΕΠ)**

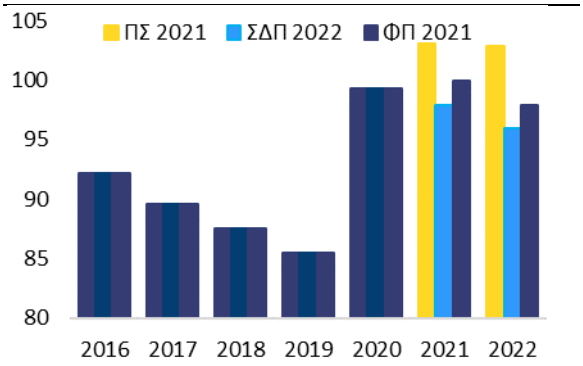
Πηγές: Σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) του 2021, φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ) του 2021.

γενικά σε ζήτημα του χρονοδιαγράμματος, καθώς τα ΣΔΠ καταρτίστηκαν πριν από τη δημοσίευση πρόσθετων στοιχείων σχετικά με το ΑΕΠ, τα οποία ενσωματώθηκαν στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής.

προβλέψει συνολικό έλλειμμα 6,8 % του ΑΕΠ το 2022 (από 8,7 % του ΑΕΠ το 2021). Η αναμενόμενη βελτίωση του συνολικού ελλείμματος το 2022 οφείλεται κυρίως στην άρση των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης και στη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών, καθώς συνεχίζεται η οικονομική ανάκαμψη. Όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ στοχεύουν σε αισθητά χαμηλότερο έλλειμμα το 2022 σε σύγκριση με το 2021. Οι μεγαλύτερες μειώσεις άνω των 4 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ προβλέπονται στην Ελλάδα (στο 3,7 % του ΑΕΠ το 2022), στη Λετονία (στο 4,8 %) και στη Μάλτα (στο 5,6 %). Συνολικά, έντεκα κράτη μέλη προβλέπουν έλλειμμα άνω του 3 % του ΑΕΠ το 2022.

Ο συνολικός δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ προβλέπεται να μειωθεί ελαφρά το 2022 χάρη στην ευνοϊκή διαφορά επιτοκίου-ρυθμού ανάπτυξης (διάγραμμα 2.3 και παράρτημα, πίνακας IV.3). Τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων προβλέπουν ότι ο δείκτης χρέους θα ανέλθει στο 98 % του ΑΕΠ το 2021 (από 99 % το 2020), και θα μειωθεί εκ νέου το 2022 σε περίπου 96 %[8]. Η προβολή αυτή είναι χαμηλότερη από τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής (100,0 % του ΑΕΠ το 2021 και 97,9 % του ΑΕΠ το 2022). Συνολικά, το πρωτογενές έλλειμμα θα συνεχίσει να επηρεάζει τη δυναμική του χρέους το 2022, ενώ η διαφορά επιτοκίων - ρυθμού ανάπτυξης θα στηρίξει τη μείωση του δείκτη χρέους (διάγραμμα 2.4).

Διάγραμμα 2.3 **Ζώνη του ευρώ: δημόσιο χρέος, 2016-2022 (% του ΑΕΠ)**

Πηγές: Σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) του 2021, φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ) του 2021.

Οι προβολές χρέους για τα επόμενα έτη χαρακτηρίζονται από σημαντική αβεβαιότητα. Οι στοχαστικές προσομοιώσεις, οι οποίες εφαρμόζουν ευρύ φάσμα μακροοικονομικών κλυδωνισμών γύρω από το κεντρικό σενάριο, υποδηλώνουν ότι ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ στη ζώνη του ευρώ είναι πιθανό να κυμαίνεται μεταξύ 89 % και 107 % του ΑΕΠ το 2022 και μεταξύ 79 % και 112 % του ΑΕΠ το 2026 (παράρτημα ΙΙΙ). Ο δείκτης είναι πιθανό να μειωθεί με αργούς ρυθμούς μεσοπρόθεσμα, καθώς ο αντίκτυπος της κρίσης COVID-19 στα δημόσια οικονομικά σταδιακά εξουδετερώνεται. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις, που απορρέουν από την παροχή δημόσιων εγγυήσεων για τη διατήρηση της οικονομικής δραστηριότητας και τη στήριξη των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία θα αποτυπώνονται, εν γένει, στο δημόσιο χρέος και στα δημόσια ελλείμματα μόνον εφόσον καταπέσουν, εκτός από την περίπτωση τυποποιημένων εγγυήσεων[9]. Οι ενδεχόμενες

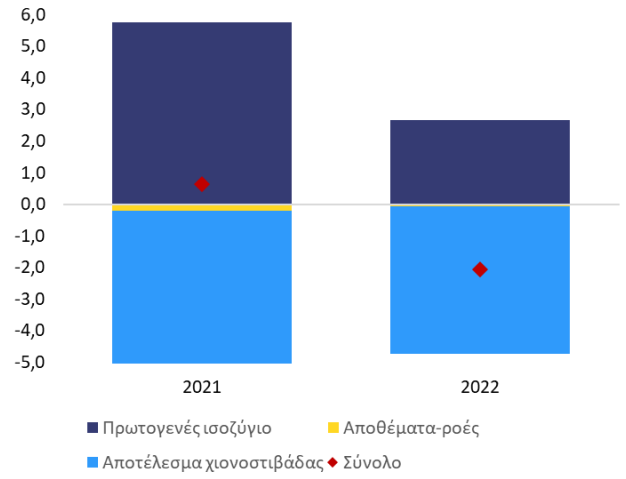
[8] Τα μόνα κράτη μέλη με προβλεπόμενες αυξήσεις των οικείων δεικτών χρέους το 2022 είναι το Βέλγιο, η Εσθονία, η Λετονία και η Μάλτα. Τα περισσότερα κράτη μέλη που είχαν τους υψηλότερους δείκτες χρέους πριν από την κρίση προβλέπουν βελτίωση το 2022.

[9] Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κυβερνήσεις εξέδωσαν τυποποιημένες εγγυήσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19· για τις εγγυήσεις αυτές, καταγράφεται εξαρχής εκτιμώμενος αντίκτυπος για το έλλειμμα σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΣΛ 2010. Αν και εξακολουθεί να επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα, το γεγονός αυτό μετριάζει τον δυνητικό αντίκτυπο των εγγυήσεων για τα μελλοντικά ελλείμματα. Τούτο συνέβη ιδίως στην Ιταλία, όπου το απόθεμα εγγυήσεων αυξήθηκε περισσότερο το 2020: δεδομένου ότι οι εγγυήσεις που εκδόθηκαν το 2020 για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19 ήταν κατά κύριο λόγο τυποποιημένες, οι ζημίες που συνδέονται με τις αναμενόμενες μελλοντικές καταπτώσεις εγγυήσεων (0,7 % του ΑΕΠ) αποτυπώνονταν ήδη στο έλλειμμα του 2020.

υποχρεώσεις που συσσωρεύτηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19 εμφανίζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών

μελών (πλαίσιο 1). Οι δείκτες χρέους θα αυξηθούν επίσης περαιτέρω εάν αυξηθούν τα επιτόκια. Από την άλλη πλευρά, διάφοροι παράγοντες μετριάζουν τους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η επιμήκυνση της ληκτότητας του χρέους κατά τα τελευταία έτη[10], οι σταθερές πηγές χρηματοδότησης, το ιστορικά χαμηλό κόστος δανεισμού[11], καθώς και πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) και, κυρίως, το NextGenerationEU και ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF). Επιπλέον, μεγάλα μερίδια του δημόσιου χρέους, μεταξύ 15 % και 30 % για τις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ[12], διακρατούνται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών.

Διάγραμμα 2.4 **Ζώνη του ευρώ: ανάλυση της μεταβολής του δείκτη χρέους, 2021-2022 (εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Το αποτέλεσμα χιονοστιβάδας αναφέρεται στον καθαρό αντίκτυπο των επιτοκίων, του πληθωρισμού και της αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ (δηλαδή της διαφοράς επιτοκίων - ρυθμού ανάπτυξης) στη δυναμική του χρέους.
Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πλαίσιο 1. Εγγυήσεις στα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022

Εκτός από τα μέτρα με άμεση δημοσιονομική επίπτωση, τα κράτη μέλη έχουν παράσχει ευρεία στήριξη ρευστότητας στην οικονομία για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19, κυρίως με τη μορφή δημόσιων εγγυήσεων. Χάρη στα μέτρα αυτά διευκολύνθηκε η συνεχής παροχή πιστώσεων στην οικονομία από τον τραπεζικό τομέα και κατέστη δυνατή η αποδοτική μετακύλιση ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης σε όλους τους οικονομικούς τομείς, ενώ ελαττώθηκαν και οι προσωρινοί περιορισμοί ρευστότητας. Ορισμένα κράτη μέλη τόνισαν στα ΣΔΠ τους την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μέτρων για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης και, ως εκ τούτου, για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κρίσης στην απασχόληση.

Με τη χαλάρωση των μέτρων ανάσχεσης και την επακόλουθη ανάκαμψη, η απορρόφηση των δημόσιων εγγυήσεων που σχετίζονται με την κρίση COVID-19 αναμένεται να κορυφωθεί, καθώς πολλά καθεστώτα εγγυήσεων έχουν ήδη λήξει ή λήγουν έως το τέλος του 2021. Αυτό επιβεβαιώνουν οι πληροφορίες που παρέχονται στα ΣΔΠ, οι οποίες συχνά αναμένουν ότι το επίπεδο των ενδεχόμενων υποχρεώσεων θα αρχίσει να μειώνεται από το 2022, αποτυπώνοντας επίσης την αναμενόμενη οικονομική ανάκαμψη. Οι πληροφορίες που παρέχονται στα ΣΔΠ καταδεικνύουν επίσης ότι, για ορισμένα καθεστώτα, η πραγματική απορρόφηση, η οποία αποτυπώνεται στις

[10] Η μέση διάρκεια ληκτότητας στη ζώνη του ευρώ είναι επί του παρόντος 7,9 έτη (υπολογιζόμενη ως απλός μέσος όρος ληκτότητας στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ).

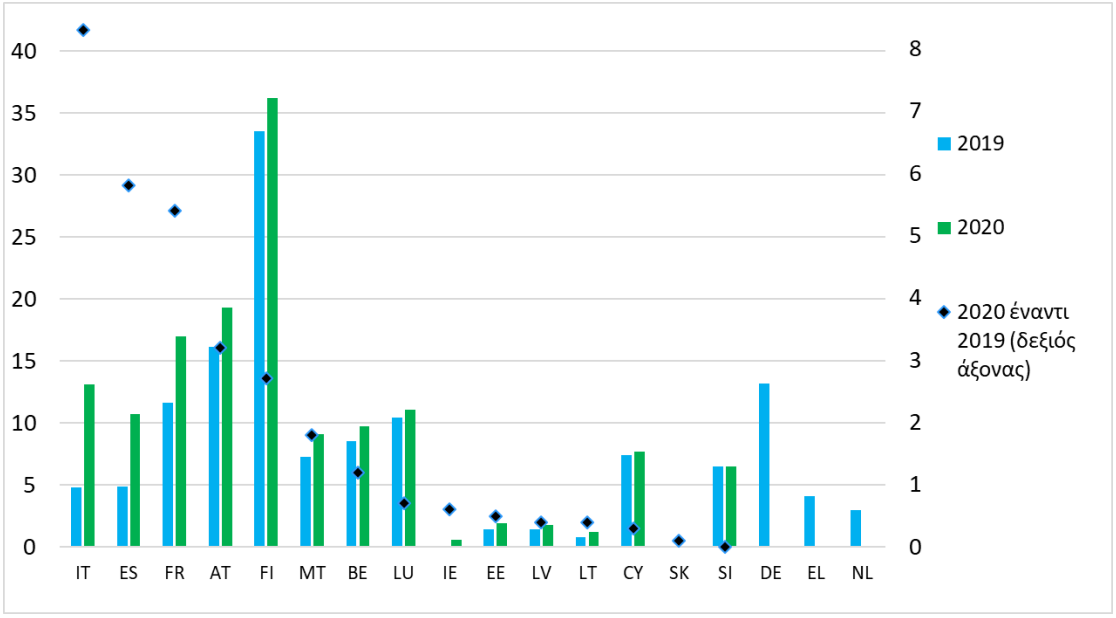
[11] Το τεκμαρτό επιτόκιο ανήλθε σε 1,5 % το 2020 για το σύνολο της ζώνης του ευρώ.

[12] Στοιχεία για το 2020, πηγή: Στατιστικές Δημόσιων Οικονομικών, ΕΚΤ.

πραγματικές ενδεχόμενες υποχρεώσεις της κυβέρνησης, παρέμεινε περιορισμένη σε σύγκριση με το μέγιστο μέγεθός τους που είχε ανακοινωθεί αρχικά.

Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, η αύξηση του αποθέματος των κρατικών εγγυήσεων παρέμεινε μέχρι στιγμής μέτρια στις περισσότερες περιπτώσεις (βλ. διάγραμμα B1.1) και συνολικά χαμηλότερη από ό,τι κατά τη διάρκεια της μεγάλης χρηματοπιστωτικής κρίσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσό των εγγυήσεων που έχουν αναληφθεί, από μόνο του, δεν συσχετίζεται με την πιθανότητα κατάπτωσής τους, δεδομένου ότι αυτή εξαρτάται από άλλες πτυχές, ιδίως από τη φερεγγυότητα των επιχειρήσεων που επωφελήθηκαν από τις εγγυήσεις.

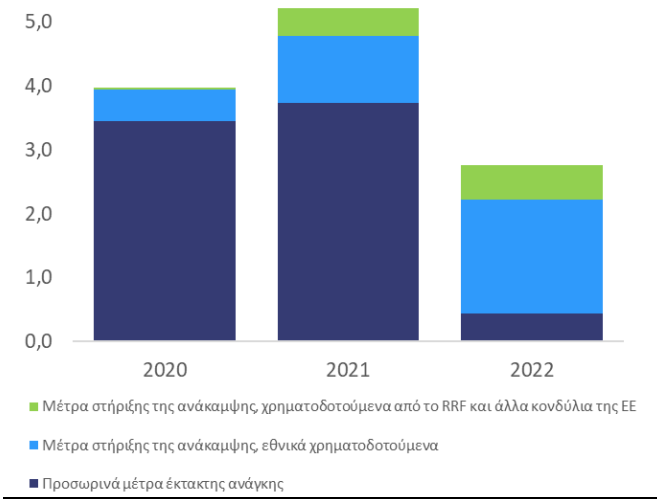
Γράφημα B1.1 Ζώνη του ευρώ: Απόθεμα κρατικών εγγυήσεων, 2019 και 2020 (% του ΑΕΠ)

Πηγή: Eurostat (gov_10dd_guar and gov_cl_guar); δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το 2020 για τη Γερμανία, την Ελλάδα και τις Κάτω Χώρες

Τα κράτη μέλη συνέχισαν να εφαρμόζουν σημαντικά δημοσιονομικά μέτρα για να αντιμετωπίσουν την επιδείνωση της πανδημίας στις αρχές του 2021. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης[13] ανήλθαν σε 3,4 % του ΑΕΠ το 2020, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 85 % του συνόλου των δημοσιονομικών μέτρων διακριτικής ευχέρειας που ελήφθησαν κατά το εν λόγω έτος (διάγραμμα 2.5). Άλλα μέτρα γενικότερης στήριξης της ανάκαμψης (είτε προσωρινά είτε μόνιμα), όπως τα έκτακτα δημόσια έργα ή οι περικοπές των έμμεσων φόρων, εκτιμάται ότι ανήλθαν στο 0,5 % του ΑΕΠ το 2020[14]. Το κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης αναμένεται να αυξηθεί το 2021 σε 3,7 % του ΑΕΠ. Η αύξηση του κόστους των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης οφείλεται κυρίως στη θέσπιση νέων ή επεκταθέντων μέτρων λόγω της ανάγκης επιβολής νέων περιορισμών στην οικονομική δραστηριότητα κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους. Το κόστος των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης (που χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και από την ΕΕ) προβλέπεται να αυξηθεί το 2021 σε 1,5 % του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, τα οποία ισοδυναμούν με το 0,4 % του ΑΕΠ.

Διάγραμμα 2.5 **Ζώνη του ευρώ: Προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης και μέτρα στήριξης της ανάκαμψης, 2020-2022 (% του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Το διάγραμμα παρουσιάζει το κόστος, το 2022, των μέτρων που εγκρίθηκαν από το 2020 και μετά. Για τον ορισμό των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης, βλ. πλαίσιο 2. Για τον ορισμό των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, βλ. υποσημείωση 12.
Πηγές: Σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 και φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το μεγαλύτερο μέρος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης προβλέπεται να καταργηθεί σταδιακά το 2022, καθώς τα κράτη μέλη αρχίζουν να στρέφονται προς μέτρα διατήρησης της ανάκαμψης. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, το 2022 τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης θα ανέλθουν σε λιγότερο από 0,5 % του ΑΕΠ, ενώ τα μέτρα στήριξης της ανάκαμψης εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο 2,3 % του ΑΕΠ. Τα εν λόγω

[13]Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης εξετάζονται ξεχωριστά διότι η καταλληλότητα της εφαρμογής τους θα πρέπει να αξιολογείται σε συνάρτηση όχι με την κατάσταση της οικονομίας, αλλά με την κατάσταση της δημόσιας υγείας και τους περιορισμούς που αυτή απαιτεί. Για τον ορισμό των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης, βλέπε πλαίσιο 2.

[14] Τα μέτρα στήριξης της ανάκαμψης είναι δημοσιονομικά μέτρα που άρχισαν να θεσπίζονται από τον Μάρτιο του 2020 με σκοπό την διασφάλιση βιώσιμης ανάκαμψης μετά την πανδημία COVID-19. Τα μέτρα αυτά μπορούν να είναι είτε προσωρινά είτε μόνιμα· ορισμένα ενδέχεται να χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του RRF. Όταν τα μέτρα αυτά έχουν αντίκτυπο στο δημοσιονομικό ισοζύγιο πέρα από το 2022, λογίζονται ως μόνιμα. Τα μέτρα αυτά μπορούν να λάβουν τη μορφή δημόσιων επενδύσεων, κεφαλαιακών μεταβιβάσεων, τρεχουσών δαπανών ή μέτρων στο σκέλος των εσόδων (φορολογικές περικοπές). Όσον αφορά τη σύνθεση των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης, τα κράτη μέλη οφείλουν να ακολουθούν τη σύσταση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου για να εξασφαλίσουν τη βιώσιμη και διατηρήσιμη ανάκαμψή τους.

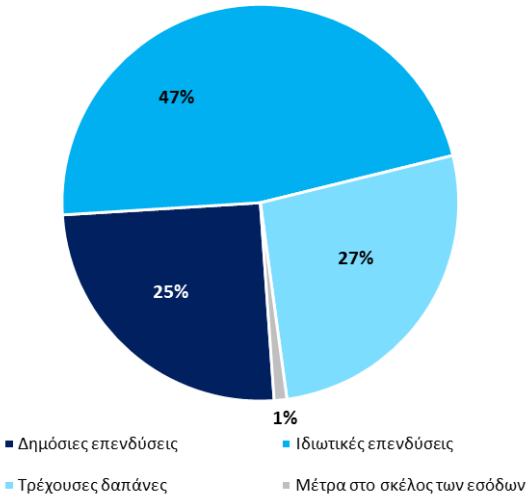
μέτρα στήριξης της ανάκαμψης θα απαρτίζουν περίπου το 85 % του συνόλου των δημοσιονομικών μέτρων διακριτικής ευχέρειας το 2022, κατάσταση αντίστροφη σε σύγκριση με εκείνη του 2020. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τη μεταστροφή προς τη στήριξη της ανάκαμψης. Ένα αυξανόμενο μέρος της εν λόγω στήριξης της ανάκαμψης συνδέεται με μέτρα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ και ιδίως με επιχορηγήσεις του RRF, οι οποίες το 2022 θα χρηματοδοτήσουν το 24 % του συνόλου των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, ή το 0,5 % του ΑΕΠ. Ωστόσο, ορισμένα μέτρα έκτακτης ανάγκης ενδέχεται να επεκταθούν σε περίπτωση επιδείνωσης της πανδημίας. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εγκρίνουν ή να επεκτείνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πρόσφατης αιφνίδιας αύξησης των τιμών της ενέργειας.

Τάσεις των δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον RRF

Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής και τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022, η απορρόφηση των επιχορηγήσεων του RRF (μη επιστρεπτέα χρηματοδοτική στήριξη) θα είναι εμπροσθοβαρής, με τις περισσότερες επιχορηγήσεις να προορίζονται για τη χρηματοδότηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων[15].

Το RRF παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη με τη μορφή επιχορηγήσεων και δανείων για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις. Στο παρόν τμήμα εξετάζονται μόνο τάσεις που αφορούν τις επιχορηγήσεις του RRF, δεδομένου ότι πρόκειται για «τακτικά» (above the line) κονδύλια του προϋπολογισμού. Αντιθέτως, τα δάνεια του RRF είναι «έκτακτα» (below the line) στοιχεία χρηματοδότησης παρόμοια με άλλα δάνεια που αντλούν τα κράτη από τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές για την

Διάγραμμα 2.6 **Δαπάνες χρηματοδοτούμενες από επιχορηγήσεις του RRF, 2020-2022 (% του συνολικού κόστους)**

Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

[15]Στην παρούσα ανακοίνωση και στις γνώμες για τα ΣΔΠ, η επένδυση ορίζεται σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στους εθνικούς λογαριασμούς, ενώ στον RRF η έννοια της επένδυσης είναι πιο διασταλτική. Στον κανονισμό για τη θέσπιση του RRF η επένδυση ορίζεται ως σχηματισμός κεφαλαίου σε τομείς όπως το πάγιο κεφάλαιο, το ανθρώπινο κεφάλαιο και το φυσικό κεφάλαιο. Ο ορισμός αυτός καλύπτει, μεταξύ άλλων, άυλα αγαθά, όπως τα δεδομένα, η διανοητική ιδιοκτησία και οι δεξιότητες. Το πάγιο κεφάλαιο είναι εν γένει ισοδύναμο με την έννοια του «ακαθάριστου σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου» που χρησιμοποιείται στους εθνικούς λογαριασμούς (π.χ. υποδομές, κτίρια, αλλά και ορισμένα άυλα αγαθά, όπως Ε&Α, διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή λογισμικό). Το ανθρώπινο κεφάλαιο συσσωρεύεται μέσω δαπανών για την υγεία, την κοινωνική προστασία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απόκτηση δεξιοτήτων κ.λπ. Το φυσικό κεφάλαιο ενισχύεται με δράσεις που αποσκοπούν στην αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, στην προστασία ή την

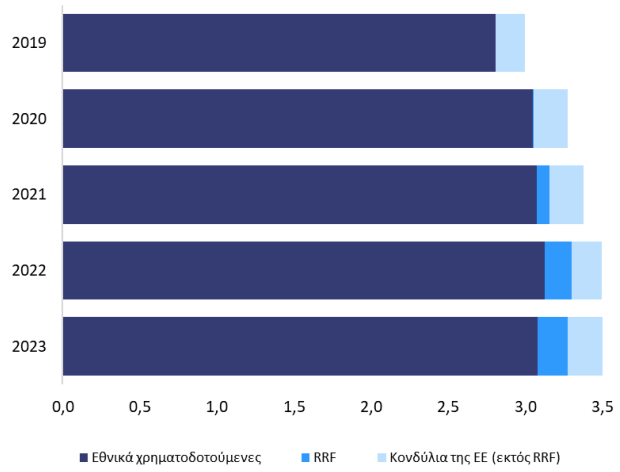
αυτοχρηματοδότησή τους[16]. Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, το προφίλ των συνολικών δαπανών των επιχορηγήσεων του RRF θα είναι εμπροσθοβαρές, με το 42 % του συνολικού ποσού των επιχορηγήσεων του RRF προς τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να δαπανάται έως τα τέλη του 2022, εν αναμονή της απόφασης εκταμίευσης μετά την εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων, και με περίπου το 67 % να δαπανάται έως τα τέλη του 2023. Σε όρους ΑΕΠ, οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το RRF εκτιμώνται σε πάνω από 0,5 % του ΑΕΠ το 2022 και σε 0,5 % το 2023. Η αναμενόμενη πορεία των δαπανών στα ΣΔΠ είναι παρόμοια, με περίπου το 44 % του συνολικού ποσού των επιχορηγήσεων του RRF προς τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να δαπανάται έως τα τέλη του 2022, εν αναμονή της απόφασης εκταμίευσης μετά την εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων, και με περίπου το 65 % να δαπανάται έως τα τέλη του 2023. Οι εκταμιεύσεις προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του RRF ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 2021 με τη μορφή προχρηματοδοτήσεων (που μέχρι σήμερα ξεπερνούν τα 34 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις του RRF) μετά την έγκριση των πρώτων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Εκτιμάται ότι τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ δαπάνησαν περίπου το 17 % των συνολικών επιχορηγήσεων του RRF το 2021, ποσοστό που ισοδυναμεί με περίπου 0,4 % του ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ. Περίπου το 72 % των επιχορηγήσεων του RRF κατά την περίοδο 2020-2022 θα αξιοποιηθεί για τη στήριξη δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων (περίπου το 47 % θα στηρίξει τις ιδιωτικές επενδύσεις μέσω κεφαλαιακών μεταβιβάσεων, ενώ περίπου το 25 % θα χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις μέσω ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου) με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής. Οι υπόλοιπες επιχορηγήσεις του RRF θα διοχετευθούν σε τρέχουσες δαπάνες (περίπου 27 %) και σε φορολογικές περικοπές (περίπου 1 %) που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση άλλων μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, βελτίωσης της ανθεκτικότητας και προώθησης της πράσινης και της ψηφιακής
μετάβασης. Παρόμοιες τάσεις προβλέπονται στα ΣΔΠ των κρατών μελών: περίπου το 74 % των επιχορηγήσεων του RRF κατά την περίοδο 2020-2022 θα διοχετευθεί σε επενδυτικές δαπάνες, με σχεδόν ίση κατανομή μεταξύ δημόσιων επενδύσεων (περίπου 38 %) και ιδιωτικών επενδύσεων (περίπου 36 %). Οι υπόλοιπες επιχορηγήσεις αναμένεται να διατεθούν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους για τρέχουσες δαπάνες (περίπου 25 %) και φορολογικές περικοπές (περίπου 1 %) που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση άλλων μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, βελτίωσης της ανθεκτικότητας και προώθησης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

αποκατάσταση του περιβάλλοντος (π.χ. μείωση εκπομπών, αποκατάσταση του εδάφους, αναδάσωση) ή στον μετριασμό/προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

[16]Σε αντίθεση με τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από δάνεια του RRF, οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του RRF ισοσκελίζονται από αντίστοιχα έσοδα και, ως εκ τούτου, δεν είναι άμεσα ορατές στο ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης.

Η προβλεπόμενη αύξηση του μεριδίου των δημόσιων επενδύσεων στο ΑΕΠ προέρχεται τόσο από ενωσιακές όσο και από εθνικές πηγές χρηματοδότησης. Στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής προβλέπεται αύξηση του λόγου των συνολικών δημόσιων επενδύσεων προς το ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ από 2,8 % το 2019 σε περίπου 3,2 % το 2022 λόγω της υψηλότερης χρηματοδότησης από ενωσιακές και εθνικές πηγές. Σημαντικό μέρος της αυξημένης χρηματοδότησης της ΕΕ οφείλεται στη χρήση επιχορηγήσεων του RRF. Ταυτόχρονα, οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να διατηρηθούν σε γενικές γραμμές το 2022, καθώς όλα τα κράτη μέλη αναμένεται να διατηρήσουν το μερίδιο των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων στο ΑΕΠ σε επίπεδα τουλάχιστον παρόμοια με εκείνα του 2021.

Διάγραμμα 2.7 **Δημόσιες επενδύσεις στη ζώνη του ευρώ, 2019-2023 (% του ΑΕΠ)**

Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αξιολόγηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού της ζώνης του ευρώ

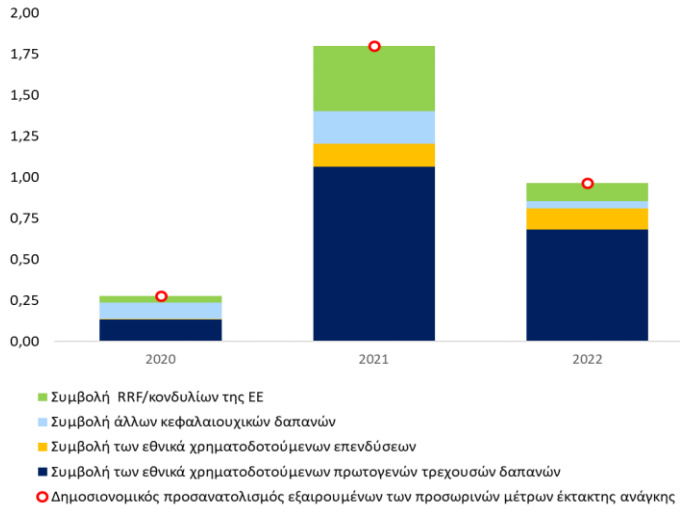
Ο δείκτης δημοσιονομικού προσανατολισμού για την περίοδο 2020-2022 προσαρμόστηκε ώστε να ληφθούν υπόψη οι ειδικές περιστάσεις που δημιούργησε η πανδημία. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετρά τη βραχυπρόθεσμη ώθηση που παρέχει η κατά διακριτική ευχέρεια δημοσιονομική πολιτική στην οικονομία. Σύμφωνα με την προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε την άνοιξη[17], ο δημοσιονομικός προσανατολισμός υπολογίζεται στην παρούσα ανακοίνωση με βάση την ετήσια αύξηση των καθαρών δαπανών σε σχέση με την 10ετή δυνητική ανάπτυξη (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο: Δείκτες που χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 στο στατιστικό παράρτημα). Σε συνέχεια των συστάσεων του Συμβουλίου σχετικά με τα προγράμματα σταθερότητας του 2021, το σύνολο των καθαρών δαπανών που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού προσαρμόστηκε ώστε, αφενός, να περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του RRF και άλλα κονδύλια της ΕΕ και, αφετέρου, να μην περιλαμβάνει τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την κρίση COVID-19 (στο πλαίσιο 2 παρέχεται λεπτομερής επισκόπηση των εν λόγω μεταβολών). Εκτός από τη συμβολή των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ δαπανών, η συμβολή στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό προσδιορίζεται στην παρούσα ανακοίνωση από διάφορα σύνολα εθνικά χρηματοδοτούμενων δαπανών: i) επενδύσεις· ii) άλλες κεφαλαιουχικές δαπάνες· και iii)

[17]Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: «Συντονισμός των οικονομικών πολιτικών το 2021: αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, στήριξη της ανάκαμψης και εκσυγχρονισμός της οικονομίας μας», 2 Ιουνίου 2021. Βλ. σύνδεσμο: com-2021-500_en.pdf (europa.eu)

πρωτογενείς τρέχουσες δαπάνες (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων).

Ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός της ζώνης του ευρώ θα παραμείνει επεκτατικός το 2021. Το 2020, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός εκτιμάται ότι ήταν ελαφρώς επεκτατικός (¼ % του ΑΕΠ)[18], καθώς οι περιορισμοί της κυκλοφορίας που κατέστησαν αναγκαίοι για τον περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας επηρέασαν την ικανότητα των κυβερνήσεων να δαπανούν σε κανονικές δραστηριότητες. Το 2021, η δημοσιονομική επέκταση προβλέπεται να είναι σημαντική, φτάνοντας στο 1¾ % του ΑΕΠ, κυρίως λόγω των καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν επεκτατικά κατά τι περισσότερο από 1 % του ΑΕΠ. Άλλες θετικές συνεισφορές αναμένεται να προέλθουν από δημόσιες επενδύσεις και άλλες κεφαλαιουχικές δαπάνες που θα χρηματοδοτηθούν τόσο από τους εθνικούς προϋπολογισμούς όσο και από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η σημαντική επεκτατική συμβολή ύψους σχεδόν ½ % του ΑΕΠ από τον προϋπολογισμό της ΕΕ αντανακλά κυρίως την εφαρμογή των ΣΑΑ των κρατών μελών.

Διάγραμμα 2.8 **Ζώνη του ευρώ: δημοσιονομικός προσανατολισμός, 2020-2022 (% του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Στο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατά διακριτική ευχέρεια δημοσιονομική ώθηση, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις της πανδημίας COVID-19.
Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η δημοσιονομική πολιτική στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να παραμείνει υποστηρικτική το 2022 με σκοπό τη διατήρηση της ανάκαμψης. Καθώς ο ρυθμός της οικονομικής ανάκαμψης αυξάνεται, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ αναμένεται να στρέψουν τις πολιτικές τους από τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης (η πλειονότητα των οποίων

[18] Η πανδημία COVID-19 θέτει ιδιαίτερες προκλήσεις ως προς την αξιολόγηση της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης. Μία από αυτές τις προκλήσεις είναι η ανάγκη να ληφθεί υπόψη η σταδιακή κατάργηση των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης. Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή και η επακόλουθη σταδιακή κατάργηση σημαντικών προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης το 2022 δυσχεραίνει την ερμηνεία των υποκείμενων δημοσιονομικών εξελίξεων. Η σταδιακή κατάργηση των εν λόγω μέτρων δεν θα πρέπει να εκληφθεί ως περιοριστική δημοσιονομική πολιτική δεδομένου ότι η οικονομική δραστηριότητα και τα ωράρια εργασίας επανήλθαν στα κανονικά τους επίπεδα. Ο αποκλεισμός των μέτρων αυτών από την ανάλυση θα συμβάλει στην αποφυγή άντλησης παραπλανητικών συμπερασμάτων σχετικά με την εξέλιξη της στήριξης της ζήτησης από την αρχή της πανδημίας. Για λόγους συνέπειας και σύγκρισης, ο δείκτης δημοσιονομικού προσανατολισμού προσαρμόστηκε και για το 2020 ώστε να μην περιλαμβάνει τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της δημοσιονομικής ώθησης κατά το 2020 δόθηκε από τα εν λόγω προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης, ο τροποποιημένος δείκτης που χρησιμοποιείται στην παρούσα ανακοίνωση καταδεικνύει έναν ελαφρώς μόνο επεκτατικό δημοσιονομικό προσανατολισμό για το 2020. Εάν συμπεριλαμβάνονταν τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός της ζώνης του ευρώ θα ήταν επεκτατικός κατά 3¾ % το 2020 και κατά 2,0 % το 2021 και συσταλτικός κατά 2,0 % το 2022.

πρόκειται να λήξει το 2022) προς τα μέτρα στήριξης της ανάκαμψης, τα οποία είναι απαραίτητα για τη μείωση των απωλειών της παραγωγής και την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης των οικονομιών μας. Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, στις οποίες ενσωματώνονται τα ΣΔΠ για το 2022, αναμένεται περαιτέρω δημοσιονομική επέκταση κατά σχεδόν 1 % του ΑΕΠ το 2022.

Οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ δαπάνες και οι εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες θα συνεχίσουν να στηρίζουν την ανάκαμψη και τη δυνητική ανάπτυξη το 2022, με συνολικές πρόσθετες δαπάνες ύψους ¼ % του ΑΕΠ (οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ δαπάνες αντιστοιχούν στο 0,1 % του ΑΕΠ). Καθώς η εφαρμογή των ΣΑΑ επιταχύνεται, οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν περαιτέρω το 2022, ενισχύοντας τον επεκτατικό δημοσιονομικό προσανατολισμό. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν και αυτές περαιτέρω κατά το επόμενο έτος. Η αναμενόμενη δημοσιονομική στήριξη για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων θα έχει θετικό αντίκτυπο στη δυνητική ανάπτυξη και, κατά συνέπεια, στη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

Μεγάλο μέρος της δημοσιονομικής στήριξης το 2022 προσανατολίζεται στην αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών ή στη μείωση των φορολογικών εσόδων (¾ % του ΑΕΠ). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι προβολές αυτές καταδεικνύουν σημαντικό αντίκτυπο στην υποκείμενη δημοσιονομική θέση, μεταξύ άλλων σε ορισμένα κράτη μέλη με υψηλό χρέος.

Παρότι ο συνολικός δημοσιονομικός προσανατολισμός της ζώνης του ευρώ είναι υποστηρικτικός το 2022, η σύνθεσή του θα μπορούσε να βελτιωθεί. Στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2021, έγινε η σύσταση στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν διαφορετικά είδη δημοσιονομικών στρατηγικών ανάλογα με το επίπεδο του δημόσιου χρέους τους. Τα κράτη μέλη με χαμηλό χρέος θα πρέπει να υιοθετήσουν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο RRF. Τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων με σκοπό τη στήριξη της ανάκαμψης, ασκώντας παράλληλα συνετή δημοσιονομική πολιτική. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών θα πρέπει να διατηρηθεί υπό έλεγχο και να περιορίζεται σε κράτη μέλη με υψηλό χρέος. Όπως εξηγείται στο τμήμα III κατωτέρω, όλα τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις συστάσεις για τη χρήση του RRF με σκοπό τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων για τη στήριξη της ανάκαμψης και όλα τα κράτη μέλη διατηρούν ή διατηρούν σε γενικές γραμμές τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις τους. Ωστόσο, το 2022 αναμένεται περαιτέρω αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών, η οποία θα ξεπεράσει τη δυνητική ανάπτυξη σε αρκετά κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων που διατρέχουν υψηλούς κινδύνους ως προς τη βιωσιμότητα του χρέους τους. Η προβλεπόμενη αυτή αύξηση των τρεχουσών δαπανών που αναμένεται να ξεπεράσει τη δυνητική ανάπτυξη ακολουθεί μια τάση παρόμοια με εκείνη του 2020 και του 2021, καταδεικνύοντας αύξηση του μεριδίου των μόνιμων τρεχουσών δαπανών ή των μη χρηματοδοτούμενων φορολογικών περικοπών. Ως εκ τούτου, η σύνθεση του δημοσιονομικού προσανατολισμού του 2022 θα μπορούσε να βελτιωθεί μέσω της μετατόπισης, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, της δημοσιονομικής στήριξης προς τις επενδύσεις. Τα στοιχεία αυτά θα προωθήσουν τις επενδύσεις και θα οδηγήσουν σε βελτίωση της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Επιπλέον, στα κράτη μέλη με υψηλό χρέος, ο περιορισμός της

αύξησης των τρεχουσών δαπανών θα συμβάλει στην άσκηση συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, όπως συνέστησε το Συμβούλιο.

Πλαίσιο 2. Δείκτες δημοσιονομικού προσανατολισμού που χρησιμοποιούνται στην πανδημία COVID-19

Παραδοσιακά, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός εκφράζει τον βραχυπρόθεσμο αντίκτυπο της κατά διακριτική ευχέρεια δημοσιονομικής πολιτικής στην οικονομία και ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των εξαιρετικών περιστάσεων που προκλήθηκαν από την πανδημία COVID-19, της ύπαρξης σημαντικών μεταβιβάσεων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (όπως αυτές του RRF ή άλλες επιχορηγήσεις της ΕΕ) και της σημαντικής αβεβαιότητας που περιβάλλει τις εκτιμήσεις ως προς το κενό παραγωγής, οι συμβατικοί δείκτες, όπως η μεταβολή του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου ή η «τιμή αναφοράς για τις δαπάνες», δεν θεωρούνται κατάλληλοι για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού στην τρέχουσα συγκυρία.

Ειδικότερα, η μεταβολή του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου δεν αποτυπώνει την πρόσθετη δημοσιονομική ώθηση που παρέχει η ΕΕ, καθώς οι σχετικές εθνικές δαπάνες αντισταθμίζονται στο ακέραιο από τα αντίστοιχα έσοδα από την ΕΕ. Ως εκ τούτου, η οικονομία μπορεί να λάβει σημαντική ώθηση από την ΕΕ, χωρίς αυτή να είναι ορατή στο ονομαστικό ή το διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο. Ομοίως, η «τιμή αναφοράς για τις δαπάνες» δεν περιλαμβάνει τον αντίκτυπο των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ δαπανών και, κατά συνέπεια, δεν αποτυπώνει τον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό.

Επιπλέον, από το 2020 τα δημοσιονομικά ισοζύγια έχουν επίσης επηρεαστεί σημαντικά από τη θέσπιση και την επακόλουθη σταδιακή κατάργηση προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν σε γενικές γραμμές στη στήριξη των συστημάτων υγείας και στην αποζημίωση των εργαζομένων και των επιχειρήσεων για απώλειες εισοδήματος λόγω της πανδημίας. Είναι εκ φύσεως προσωρινά, με ημερομηνία λήξης το 2023 ή νωρίτερα, αλλά ο αντίκτυπός τους εξαρτάται από την εξέλιξη της κατάστασης στον τομέα της υγείας. Παρότι ήταν χρήσιμα κατά την αρχική φάση της κρίσης, τα μέτρα αυτά είναι πιθανώς λιγότερο αποτελεσματικά για τη στήριξη της ανάκαμψης καθώς η κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας υποχωρεί σταδιακά.

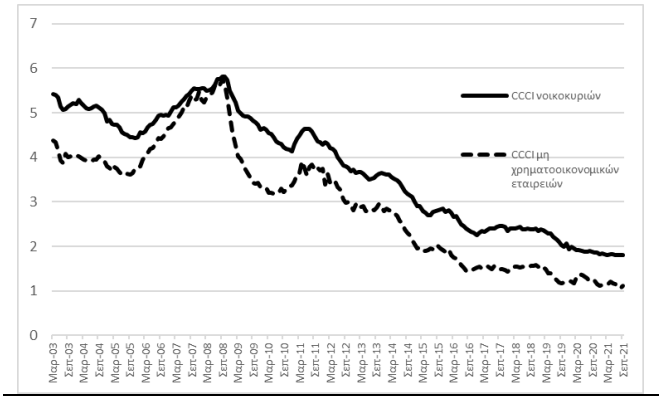
Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή χρησιμοποιεί ένα μέτρο για τον δημοσιονομικό προσανατολισμό το οποίο βασίζεται στη μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), σε σχέση με τον 10ετή μέσο ρυθμό αύξησης του δυνητικού ΑΕΠ. Το σύνολο των δαπανών περιλαμβάνει εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, καθώς και δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το RRF και άλλες επιχορηγήσεις της ΕΕ και, ως εκ τούτου, μετρά την ώθηση τόσο από τον εθνικό προϋπολογισμό όσο και από την ΕΕ. Ταυτόχρονα, λαμβανομένων υπόψη των εξαιρετικών περιστάσεων που δημιούργησε ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19, αποκλείει τον αντίκτυπο των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση. Η διαφορά μεταξύ της μεταβολής των καθαρών πρωτογενών δαπανών (όπως ορίζονται ανωτέρω) σε σχέση με τη μέση 10ετή αύξηση του δυνητικού ΑΕΠ μπορεί κατ' αυτόν τον τρόπο να ερμηνευθεί ως μέτρο του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού.

Σύμφωνα με τις συστάσεις του Συμβουλίου της 2ας Ιουνίου 2021, στην αξιολόγηση της Επιτροπής δίνεται επίσης ιδιαίτερη προσοχή στην εξέλιξη των επιμέρους συνιστωσών του συνολικού δημοσιονομικού προσανατολισμού, ειδικότερα δε των δαπανών που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του RRF και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων και των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών.

Προσανατολισμός της νομισματικής πολιτικής

Ο διευκολυντικός προσανατολισμός της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ από την αρχή της πανδημίας συνέβαλε στη διατήρηση ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Μολονότι τα μακροπρόθεσμα επιτόκια της αγοράς αυξήθηκαν από τον Σεπτέμβριο, ο σύνθετος δείκτης του κόστους πίστωσης (CCCI)[19] για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στη ζώνη του ευρώ παραμένει μέχρι στιγμής σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα (διάγραμμα 2.9). Με τη διατήρηση ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης, τα μέτρα νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ[20] συνέβαλαν επίσης στην αποτελεσματικότερη μετάδοση των δημοσιονομικών ωθήσεων σε ολόκληρη την οικονομία της ζώνης του ευρώ κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Ταυτόχρονα, ο υποστηρικτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός στήριξε επίσης τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ. Η σημαντική συμπληρωματικότητα μεταξύ της δημοσιονομικής και της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ επέτρεψε να εφαρμοστούν παράλληλα οι δύο πολιτικές και να περιοριστούν με αποτελεσματικό τρόπο οι οικονομικές ζημίες της πανδημίας. Όσον αφορά το μέλλον, οι όροι χρηματοδότησης θα πρέπει να παραμείνουν ευνοϊκοί, καθώς τα τεκμαρτά αγοραία προθεσμιακά επιτόκια δείχνουν μόνο μια πολύ σταδιακή αύξηση τόσο των βραχυπρόθεσμων όσο και των μακροπρόθεσμων επιτοκίων το 2022. Στην πρόσφατη συνεδρίασή του για θέματα νομισματικής πολιτικής τον Οκτώβριο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έκρινε ότι τα οικεία τρέχοντα μέτρα νομισματικής πολιτικής εξακολουθούν να είναι ζωτικής σημασίας για τη σταθερή ανάκαμψη της οικονομίας και, τελικά, για την προσαρμογή του πληθωρισμού στον στόχο του 2 % μεσοπρόθεσμα. Το Διοικητικό

Διάγραμμα 2.9 **Σύνθετοι δείκτες του κόστους πίστωσης (CCCIs) των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών και των νοικοκυριών στη ζώνη του ευρώ**

Πηγή: Υπολογισμοί ΕΚΤ, Bloomberg, Datastream, ΓΔ ECFIN.

[19] Ο σύνθετος δείκτης του κόστους πίστωσης (CCCI) είναι ένας σύνθετος τρόπος μέτρησης του κόστους της εξωτερικής χρηματοδότησης για τον επιχειρηματικό τομέα και τα νοικοκυριά στη ζώνη του ευρώ. Ο CCCI για τις μη χρηματοοικονομικές εταιρείες περιλαμβάνει το κόστος των πιστώσεων που παρέχονται τόσο από τράπεζες όσο και από χρηματοπιστωτικές αγορές (δηλ. μέσω ομολόγων). Ο CCCI για τα νοικοκυριά περιλαμβάνει το κόστος των τριών ειδών τραπεζικών δανείων που χορηγούνται στα νοικοκυριά, δηλαδή των καταναλωτικών και των στεγαστικών δανείων και των δανείων για άλλους σκοπούς.

[20] Η ΕΚΤ εφάρμοσε σειρά μέτρων χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής για να περιορίσει τις δυσμενείς οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας της COVID-19. Τα εν λόγω μέτρα συνίστανται σε σημαντικές πρόσθετες αγορές περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο του προγράμματος αγοράς περιουσιακών στοιχείων και, ιδίως, στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας, παροχή ευρείας ρευστότητας με πολύ ευνοϊκούς όρους στις τράπεζες της ζώνης του ευρώ, ιδίως μέσω της τρίτης σειράς στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΣΠΠΜΑ ΙΙΙ), και χαλάρωση των απαιτήσεων εξασφαλίσεων στις πράξεις παροχής ρευστότητας σε τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

Συμβούλιο της ΕΚΤ έκρινε επίσης ότι η στοχευμένη και συντονισμένη δημοσιονομική στήριξη θα πρέπει να συνεχίσει να συμπληρώνει τη νομισματική πολιτική.

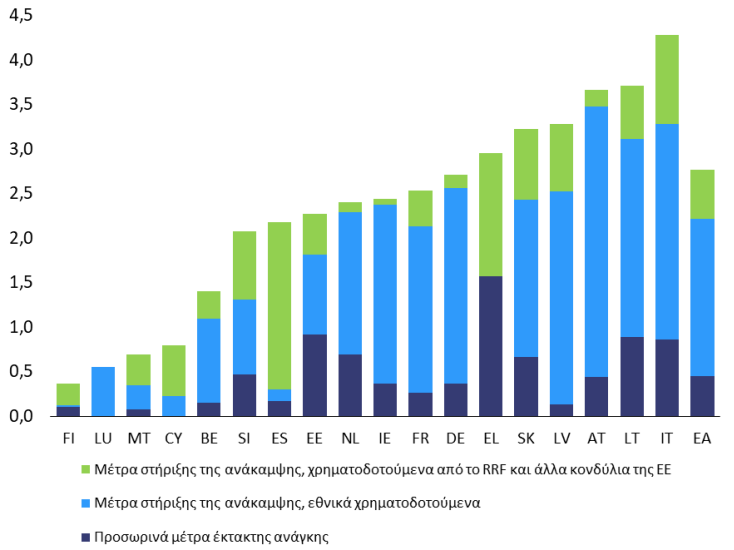
III. Επισκόπηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων

Δημοσιονομική αντιμετώπιση της πανδημίας της COVID-19 στα κράτη μέλη: από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην ανάκαμψη

Οι περισσότερες χώρες αναμένεται να καταργήσουν σταδιακά τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης και να επικεντρωθούν στη στήριξη της ανάκαμψης το 2022 (διάγραμμα 3.1). Το κόστος των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, το οποίο χρηματοδοτείται εν μέρει από τον RRF και από άλλα κονδύλια της ΕΕ, αναμένεται να υπερβεί το 3 % του ΑΕΠ το 2022 στην Ιταλία, τη Λετονία και την Αυστρία και το 2 % σε άλλα επτά κράτη μέλη. Τέσσερα κράτη μέλη αναμένεται να χρηματοδοτήσουν μέτρα στήριξης της ανάκαμψης ύψους τουλάχιστον 1 % του ΑΕΠ μέσω των κονδυλίων της ΕΕ. Προβλέπεται ότι το κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης, το 2022, θα είναι υψηλότερο στην Εσθονία, τις Κάτω Χώρες, την Ελλάδα, τη Σλοβακία, τη Λιθουανία και την Ιταλία. Η άρση των τελευταίων προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης αναμένεται να πραγματοποιηθεί το 2023.

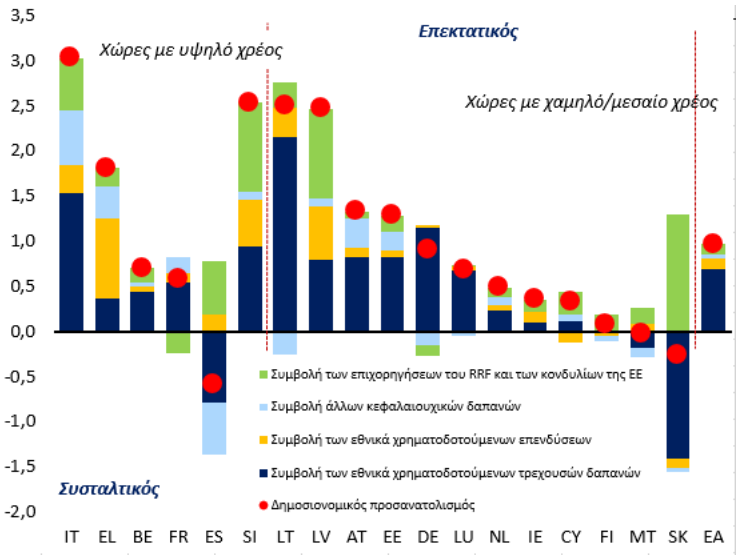
Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός αναμένεται να παραμείνει υποστηρικτικός σε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη το 2022 (διάγραμμα 3.2). Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, 17 κράτη μέλη προβλέπεται να έχουν ουδέτερο ή υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, σε ορισμένες περιπτώσεις σε υψηλά επίπεδα

Διάγραμμα 3.1: **Προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης και μέτρα στήριξης της ανάκαμψης, 2022 (% του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Το διάγραμμα παρουσιάζει το κόστος, το 2022, των μέτρων που εγκρίθηκαν από το 2020 και μετά. Για τον ορισμό των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης, βλ. πλαίσιο 2. Για τον ορισμό των μέτρων στήριξης της ανάκαμψης, βλ. υποσημείωση 12.
Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Διάγραμμα 3.2: **Δημοσιονομικός προσανατολισμός των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ το 2022 (% του ΑΕΠ)**

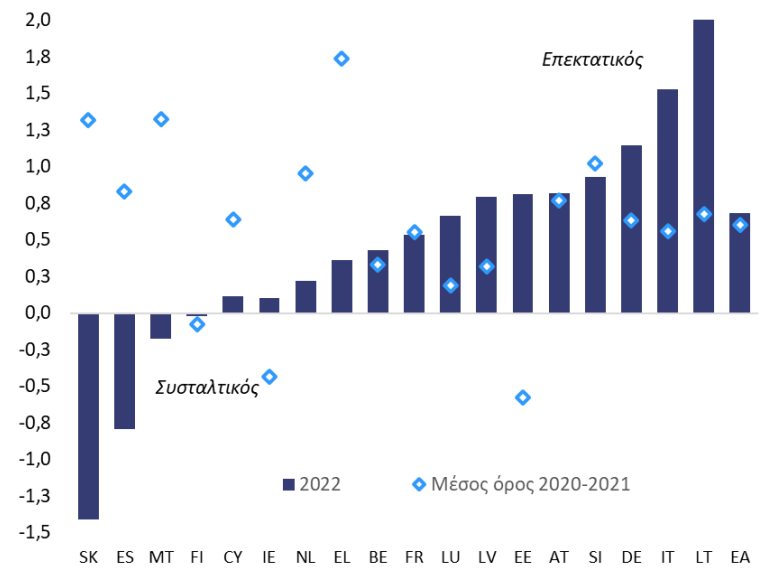

Σημείωση: Στο διάγραμμα παρουσιάζεται ο δημοσιονομικός προσανατολισμός και οι συνιστώσες του, εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω της COVID-19, με βάση μόνο τις προβλέψεις της Επιτροπής, γιατί δεν είναι διαθέσιμα δεδομένα από τα ΣΔΠ σχετικά με τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης λόγω της COVID-19.
Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

με αύξηση του ΑΕΠ ύψους 1 % ή περισσότερο. Όπως αναφέρεται στις συστάσεις που τους απευθύνθηκαν την άνοιξη, η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών με χαμηλό/μεσαίο χρέος προβλέπεται να ακολουθήσουν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2022, με μόνη εξαίρεση τη Σλοβακία, η οποία προβλέπεται να ακολουθήσει συσταλτικό προσανατολισμό της τάξης του 0,3 % του ΑΕΠ στο πλαίσιο της σταθερής αύξησης της παραγωγής το 2022. Η Μάλτα προβλέπεται να ακολουθήσει ουδέτερο προσανατολισμό που αντανακλά κυρίως την πολύ υψηλή εκτιμώμενη δυνητική ανάπτυξη. Τα περισσότερα κράτη μέλη με υψηλό χρέος προγραμματίζουν δημοσιονομική επέκταση (Βέλγιο, Ελλάδα, Γαλλία και Ιταλία). Τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος έλαβαν σύσταση να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων προς στήριξη της ανάκαμψης, εφαρμόζοντας παράλληλα συνετή δημοσιονομική πολιτική.

Σε αρκετές χώρες, ο προβλεπόμενος υποστηρικτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός αντανακλά την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών ή των φορολογικών περικοπών, ενώ στο ένα τρίτο περίπου των χωρών αντανακλά την αύξηση των επενδύσεων (διάγραμμα 3.2). Στα περισσότερα κράτη μέλη, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων), το 2022, προβλέπεται να υπερβεί τον ρυθμό μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης, πράγμα που συνεπάγεται θετική συμβολή στον συνολικό δημοσιονομικό προσανατολισμό (στο πλαίσιο 2 παρέχεται λεπτομερής επισκόπηση των μεθόδων μέτρησης του δημοσιονομικού προσανατολισμού).

Διάγραμμα 3.3 **Αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών, μέσος όρος 2020-2021 και 2022 (% του ΑΕΠ· επιπλέον της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης)**

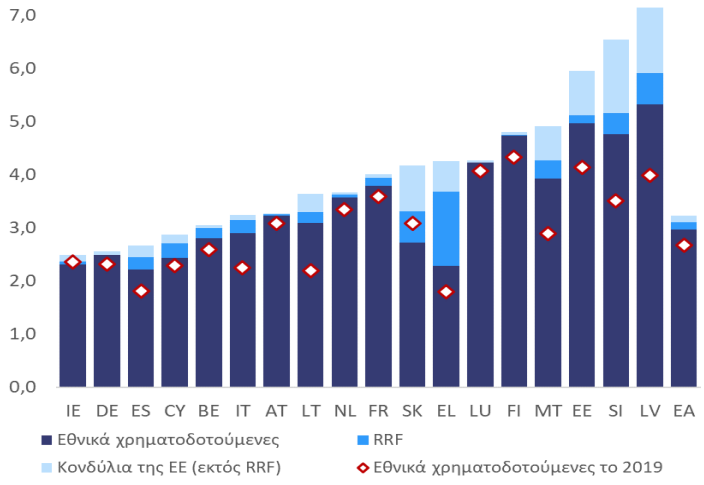
Σημείωση: Αυτό το σύνολο δαπανών ορίζεται ως προς τις πρωτογενείς δαπάνες και χωρίς τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων. Εξαιρούνται τα προσωρινά μέτρα έκτακτης ανάγκης.
Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πράγματι, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών πρόκειται να αποτελέσει την κύρια κινητήρια δύναμη του υποστηρικτικού δημοσιονομικού προσανατολισμού σε δέκα κράτη μέλη. Μόνο στην Ισπανία, τη Μάλτα και τη Σλοβακία οι εθνικά χρηματοδοτούμενες τρέχουσες δαπάνες αναμένεται να έχουν συσταλτική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, καθώς οι μη προσωρινές τρέχουσες δαπάνες αναμένεται να επιβραδυνθούν μετά τη σημαντική αύξηση που σημειώθηκε την περίοδο 2020-2021 (διάγραμμα 3.3). Στην Ελλάδα, την Ιρλανδία, τη Λετονία και τη Σλοβενία ο υποστηρικτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός, το 2022, αναμένεται να βασιστεί στις επενδύσεις, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και από την ΕΕ (διάγραμμα 3.2).

Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών υπερβαίνει τον μεσοπρόθεσμο δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης, το 2022, σε όλα τα κράτη μέλη, εκτός από την Ισπανία, τη Μάλτα και τη Σλοβακία (διάγραμμα 3.3). Στην Ιταλία, ο αντίκτυπος της αύξησης των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών στην υποκείμενη δημοσιονομική θέση ανέρχεται σε 1,5 % του ΑΕΠ. Η Ιταλία έχει υψηλό επίπεδο χρέους και έλαβε σύσταση να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών και να χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων προς στήριξη της ανάκαμψης, εφαρμόζοντας παράλληλα συνετή δημοσιονομική πολιτική. Ο αντίκτυπος της αύξησης των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών στην υποκείμενη δημοσιονομική θέση ανέρχεται σε 0,8 % του ΑΕΠ στη Λετονία και σε 2,2 % του ΑΕΠ στη Λιθουανία. Η Λετονία και η Λιθουανία που έχουν χαμηλό/μεσαίο επίπεδο χρέους είχαν λάβει σύσταση να διατηρήσουν υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

Όλα τα κράτη μέλη αναμένεται να διατηρήσουν ή να διατηρήσουν σε γενικές γραμμές τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδυτικές δαπάνες το 2022 (διάγραμμα 3.4). Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων επενδύσεων υπερβαίνει τη δυνητική ανάπτυξη στο Βέλγιο, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τη Λιθουανία, τη Λετονία, τη Μάλτα και τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία και τη Σλοβενία και συμβάλλει σε έναν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό. Συμβαδίζει σε γενικές γραμμές με τη δυνητική ανάπτυξη στη Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Φινλανδία, την Κύπρο και τη Σλοβακία, όπου οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις παραμένουν σε γενικές γραμμές σταθερές.

Διάγραμμα 3.4 **Δημόσιες επενδύσεις, 2019-2022 (% του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Οι Κάτω Χώρες δεν συμπεριέλαβαν προβολές για τον RRF στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος γιατί δεν έχουν υποβάλει σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (RRP). [Στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής θεωρήθηκε ότι το RRP των Κάτω Χωρών θα υποβληθεί το 2022 και πραγματοποιήθηκε γραμμική παρέκταση για τα ποσά του RRF.]

Πηγή: Φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Δαπάνες που χρηματοδοτούνται από τον RRF

Τα περισσότερα κράτη μέλη ανέφεραν μέτρα που χρηματοδοτούνται από τον RRF στα ΣΔΠ του 2022[21]. Πολλά κράτη μέλη ανέφεραν επίσης μέτρα που χρηματοδοτούνται από τον RRF πέραν του 2022, παρόλο που αυτό ήταν προαιρετικό. Η Ιρλανδία και η Λιθουανία δεν ανέφεραν

[21] Συνολικά, έχει βελτιωθεί η πληρότητα των στοιχείων σε σύγκριση με τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης του 2021. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα όσον αφορά την υποβολή στοιχείων από ορισμένα κράτη μέλη, όπως η εσφαλμένη εφαρμογή των λογιστικών κανόνων σχετικά με τις συναλλαγές που συνδέονται με τον RRF ή η άθροιση συνιστωσών που δεν αντιστοιχεί στο σύνολο.

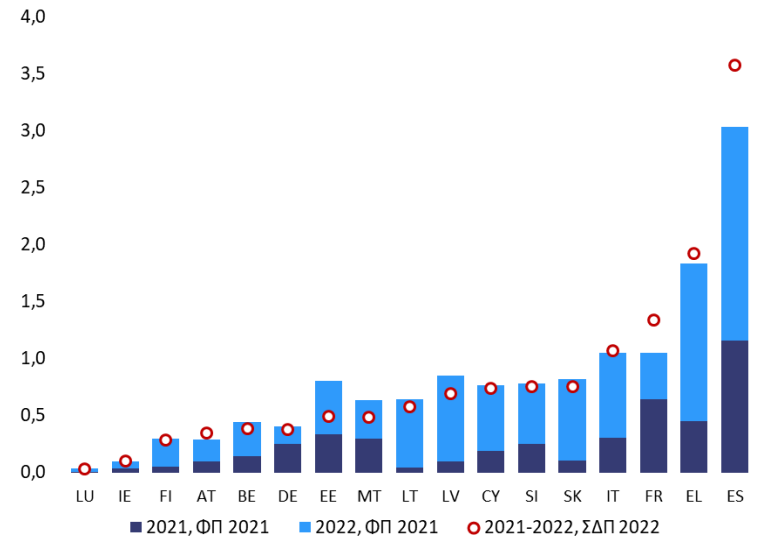
την κατανομή των συνολικών κεφαλαιουχικών δαπανών που χρηματοδοτούνται από τον RRF. Επιπλέον, οι Κάτω Χώρες δεν συμπεριέλαβαν τον αντίκτυπο του RRF στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος γιατί δεν έχουν υποβάλει σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Υπάρχει, σε κάποιο βαθμό, ανομοιογένεια όσον αφορά την αναμενόμενη πορεία των δαπανών των επιχορηγήσεων του RRF κατά την περίοδο 2020-2022 στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Με βάση τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, ένας μικρός αριθμός κρατών μελών (Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία, Κύπρος, Ισπανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα και Ιταλία) σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν τις επιχορηγήσεις του RRF για την αναδρομική χρηματοδότηση των δαπανών του 2020[22]. Το 2021, οι δαπάνες, ως ποσοστό του ΑΕΠ, που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του RRF προβλέπεται να παραμείνουν περιορισμένες στα περισσότερα κράτη μέλη, με μόνες εξαιρέσεις τη Γαλλία, την Ισπανία, την Εσθονία και την Ελλάδα, όπου οι δαπάνες, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αναμένεται ήδη να είναι σημαντικές. Το 2022, οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του RRF προβλέπεται να αυξηθούν σημαντικά σε πολλά κράτη μέλη. Ειδικότερα, αναμένεται να είναι άνω του 1 % του ΑΕΠ στην Ελλάδα και την Ισπανία και άνω του 0,7 % στην Ιταλία, τη Λετονία και τη Σλοβακία. Αντίθετα, αναμένεται να παραμείνουν κάτω από το 0,2 % του ΑΕΠ στην Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, τη Γερμανία και την Αυστρία. Τούτο αντανακλά το μέγεθος των επιχορηγήσεων που παρέχονται στο πλαίσιο του RRF, καθώς και το χρονοδιάγραμμα των εκταμιεύσεων που συνδέονται με την προγραμματισμένη ολοκλήρωση των οροσήμων και των στόχων.

[22] Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα μέτρα που έχουν αρχίσει από την 1η Φεβρουαρίου 2020 και μετά είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση από τον RRF υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό. Επιπλέον, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Eurostat, ο γενικός κανόνας της ουδετερότητας όσον αφορά την καταγραφή των επιχορηγήσεων της ΕΕ κατ' εξαίρεση δεν εφαρμόζεται στις επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το 2020. Τα αντίστοιχα έσοδα πρέπει να καταγράφονται κατά την έγκριση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από το Συμβούλιο, δηλαδή, στις περισσότερες περιπτώσεις, το 2021.

Τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος χρησιμοποιούν τις περισσότερες επιχορηγήσεις του RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων, όπως συστήνεται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2021. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος (Βέλγιο, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία), τα οποία έλαβαν σύσταση του Συμβουλίου να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων προς στήριξη της ανάκαμψης, συμμορφώνονται με τη σύσταση. Ένα κράτος μέλος (Ελλάδα) διέθεσε το πλήρες ποσό των επιχορηγήσεων του RRF, το 2022, για τη χρηματοδότηση δημόσιων επενδύσεων. Τα άλλα κράτη μέλη (Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία) διέθεσαν πάνω από το 60 % των επιχορηγήσεων του RRF, το 2022, για τη χρηματοδότηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων.

Διάγραμμα 3.5 **Δαπάνες χρηματοδοτούμενες από επιχορηγήσεις του RRF, 2021 και 2022 (% του ΑΕΠ)**

Σημείωση: Οι Κάτω Χώρες δεν συμπεριέλαβαν τον αντίκτυπο του RRF στο οικείο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος γιατί δεν έχουν υποβάλει σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Για να καταστεί δυνατή η σύγκριση μεταξύ των ΣΔΠ και των φθινοπωρινών προβλέψεων 2021 της Επιτροπής, χρησιμοποιήθηκαν οι προβολές για το ΑΕΠ που περιλαμβάνονται στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής κατά την έκφραση των δαπανών ως % του ΑΕΠ. Κάποιες διαφορές μεταξύ των ΣΔΠ και των φθινοπωρινών προβλέψεων 2021 της Επιτροπής μπορεί να οφείλονται στην παροχή στρογγυλοποιημένων στοιχείων στα ΣΔΠ.
Πηγές: Σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 των κρατών μελών, φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αξιολόγηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 από την Επιτροπή

Οι γνώμες της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 επικεντρώνονται στη συνέπειά τους με τις συστάσεις του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2021. Το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη με χαμηλό χρέος να ακολουθήσουν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο RRF. Τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων προς στήριξη της ανάκαμψης, εφαρμόζοντας παράλληλα συνετή δημοσιονομική πολιτική. Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, δεδομένου ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών θα πρέπει να παραμείνει υπό έλεγχο και να περιοριστεί στα κράτη μέλη με υψηλό χρέος, διατυπώθηκε σχετική σύσταση προς τα κράτη μέλη στα οποία αυτή η αύξηση θεωρούνταν πρόβλημα με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής. Χάρη στα δημοσιονομικά μέτρα θα δημιουργηθεί χώρος για επενδύσεις και θα μεγιστοποιηθεί η στήριξη της ανάκαμψη χωρίς να προδικάζονται οι μελλοντικές δημοσιονομικές κατευθύνσεις και να δημιουργείται μόνιμη επιβάρυνση για τα δημόσια οικονομικά, ώστε να διατηρηθούν συνετές δημοσιονομικές πολιτικές.

Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στα κράτη μέλη να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη σύνθεση των δημόσιων οικονομικών, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος

των δαπανών του εθνικού προϋπολογισμού. Η ποιότητα των δημοσιονομικών μέτρων θα πρέπει να εξασφαλίζει μια βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάκαμψη. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις βιώσιμες επενδύσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως σε επενδύσεις που στηρίζουν την πράσινη και τη ψηφιακή μετάβαση. Οι δημοσιονομικές-διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θα συμβάλουν στην παροχή χρηματοδότησης για τις προτεραιότητες της δημόσιας πολιτικής και στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, ενισχύοντας την κάλυψη, την επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλες και όλους.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ υπέβαλαν τα σχέδια των δημοσιονομικών προγραμμάτων τους έως τις 15 Οκτωβρίου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013. Μόνη εξαίρεση ήταν η Ιταλία, η οποία υπέβαλε το πρόγραμμά της στις 20 Οκτωβρίου. Η Γαλλία υπέβαλε επικαιροποιημένο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος στις 22 Οκτωβρίου. Όσον αφορά τις Κάτω Χώρες, το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος υποβλήθηκε από την απερχόμενη κυβέρνηση. Οι αρχές καλούνται να υποβάλουν στην Επιτροπή και στην Ευρωομάδα επικαιροποιημένο σχέδιο, μόλις αναλάβει καθήκοντα η νέα κυβέρνηση και, κατά κανόνα, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την προβλεπόμενη έγκριση του σχεδίου νόμου για τον προϋπολογισμό από το εθνικό κοινοβούλιο. Η Επιτροπή δεν εξέδωσε γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος που υπέβαλε η Πορτογαλία, γιατί ο προϋπολογισμός απορρίφθηκε εν τω μεταξύ από το κοινοβούλιό της. Στις 15 Νοεμβρίου, η Επιτροπή απέστειλε επιστολή με την οποία καλεί τις πορτογαλικές αρχές να υποβάλουν στην Επιτροπή και την Ευρωομάδα νέο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, σε εύθετο χρόνο, και μόλις η κυβέρνηση υποβάλει στο πορτογαλικό κοινοβούλιο νέο σχέδιο νόμου για τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2022. Το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος θα πρέπει να υποβληθεί τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την προβλεπόμενη έγκριση του νέου σχεδίου νόμου για τον προϋπολογισμό από το εθνικό κοινοβούλιο.

Ακολουθεί σύνοψη των γνωμών της Επιτροπής[23], οι οποίες βασίζονται στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής:

Κράτη μέλη με υψηλό χρέος (Βέλγιο, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία)

- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τον RRF για να χρηματοδοτήσουν πρόσθετες επενδύσεις προς στήριξη της ανάκαμψης.
- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη διατηρούν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- Το Συμβούλιο συνέστησε στην **Ιταλία** να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Σύμφωνα με τις προβολές, η εφαρμογή της σύστασης αυτής δεν διασφαλίζεται επαρκώς, διότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) το 2022 προβλέπεται να συμβάλει σημαντικά στον συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό της Ιταλίας.

[23] Δεν δημοσιεύονται φέτος τα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύουν συνήθως τις γνώμες της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων, λαμβανομένων υπόψη των ποιοτικών συστάσεων που ενέκρινε το Συμβούλιο και της συνεχιζόμενης απόκλισης από τις συνήθεις δημοσιονομικές απαιτήσεις μετά την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Οι γνώμες συνοδεύονται από στατιστικό παράρτημα, στο οποίο περιλαμβάνονται οι απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων των κρατών μελών.

Προκειμένου να συμβάλει στην άσκηση συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, η Επιτροπή καλεί την Ιταλία να λάβει τα αναγκαία μέτρα στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας του προϋπολογισμού για να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

- Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους **του Βελγίου**, **της Γαλλίας**, **της Ελλάδας**, **της Ιταλίας** και **της Ισπανίας** και των σοβαρών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας της COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό οι χώρες αυτές να διατηρήσουν συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα.

Κράτη μέλη με χαμηλό/μεσαίο χρέος (Αυστρία, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Σλοβενία και Σλοβακία)

- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση τη **Σλοβακία** και τη **Μάλτα**, ακολουθούν υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ο περιοριστικός δημοσιονομικός προσανατολισμός της Σλοβακίας εντάσσεται στο πλαίσιο της υψηλής αύξησης της παραγωγής και των νεοεμφανιζόμενων περιορισμών της παραγωγικής ικανότητας. Ο ουδέτερος προσανατολισμός της Μάλτας αντανακλά κυρίως την πολύ υψηλή εκτιμώμενη δυνητική ανάπτυξη, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις αγγίζουν ιστορικά υψηλά επίπεδα. Οι επιλογές αυτές συμβαδίζουν σε γενικές γραμμές με τις συστάσεις του Συμβουλίου.
- Όλα τα κράτη μέλη σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν τον RRF για τη στήριξη της ανάκαμψής τους, ενώ οι Κάτω Χώρες δεν έχουν υποβάλει ακόμη σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, όλα τα κράτη μέλη διατηρούν ή διατηρούν σε γενικές γραμμές τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.
- Το Συμβούλιο συνέστησε **στη Λετονία και στη Λιθουανία** να ελέγξουν την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Σύμφωνα με τις προβολές, η εφαρμογή της σύστασης αυτής δεν διασφαλίζεται επαρκώς, διότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) το 2022 προβλέπεται να συμβάλει σημαντικά στον συνολικό υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό τους.

Συνολικά, τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων περιλαμβάνουν μέτρα που κινούνται προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και συμβάλλουν σε μια βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάκαμψη, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως μέσω της στήριξης της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Θα πραγματοποιηθεί πλήρης αξιολόγηση των δημοσιονομικών-διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που υλοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της αξιολόγησης της εφαρμογής των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και της έκθεσης χώρας του 2022.

Λαμβανομένης υπόψη της έντασης της ανάκαμψής τους, τα κράτη μέλη καλούνται να επανεξετάζουν τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμα να τα προσαρμόσουν ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Αξιολόγηση των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων για το 2022 ανά χώρα

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Αυστρίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η Αυστρία σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Αυστρία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Αυστρία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος του **Βελγίου**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, το Βέλγιο σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, το Βέλγιο σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους του Βελγίου και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό το Βέλγιο να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος είναι σύμφωνα με τη σύσταση, αν και μικρά σε μέγεθος. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, το Βέλγιο καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμο να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Κύπρου**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Κύπρος σχεδιάζει να διατηρήσει σχεδόν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναμένεται ότι θα εκπληρώσουν αυτούς τους

στόχους και ότι θα συμβάλουν στη στήριξη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Κύπρος καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Εσθονίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Εσθονία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Ορισμένα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος αφορούν την τεχνολογία των πληροφοριών και τις πράσινες επενδύσεις και, ως εκ τούτου, αναμένεται να συμβάλουν στην υλοποίηση της σύστασης. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Εσθονία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Φινλανδίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Φινλανδία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που σχετίζονται με την εφαρμογή του κυβερνητικού προγράμματος και του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα οποία περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Φινλανδίας, συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτής της σύστασης του Συμβουλίου. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Φινλανδία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο επικαιροποιημένο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Γαλλίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Γαλλία σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση επιπλέον επενδύσεων. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Γαλλία σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους της Γαλλίας και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών

δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό η Γαλλία να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Γαλλίας συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για τη διασφάλιση βιώσιμης και συμπεριληπτικής ανάκαμψης, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, καθώς και στην επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλους. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Γαλλία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Γερμανίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η Γερμανία προγραμματίζει να παρέχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση πρόσθετων επενδύσεων. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Γερμανία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται με τα μέτρα στα οποία στηρίζεται το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Γερμανία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Ελλάδας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ελλάδα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ελλάδα σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους της Ελλάδας και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό η Ελλάδα να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα περισσότερα από τα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης θα καταργηθούν σταδιακά το 2021 και τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος του 2022 αποσκοπούν στην τόνωση της συνολικής ζήτησης και της απασχόλησης, γεγονός που θα στηρίξει μια βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάκαμψη. Επιπλέον, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα συμβάλουν

σημαντικά στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Τέλος, οι εν εξελίξει δημοσιονομικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, όπως η επισκόπηση δαπανών, η μεταρρύθμιση της κατάρτισης του προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων, η ολοκλήρωση της λειτουργικής ταξινόμησης και η ανάπτυξη πράσινου πλαισίου κατάρτισης προϋπολογισμού αναμένεται να βελτιώσουν την αποδοτικότητα των δημόσιων οικονομικών. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Ελλάδα καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Ιρλανδίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ιρλανδία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο εθνικό σχέδιο ανάπτυξης, όπως η μετασκευή κατοικιών και το εθνικό σχέδιο ευρυζωνικότητας, συνάδουν με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Ιρλανδία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Ιταλίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ιταλία σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ιταλία σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η Ιταλία δεν σχεδιάζει να περιορίσει επαρκώς την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Προκειμένου να συμβάλει στην εφαρμογή συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, η Επιτροπή καλεί την Ιταλία να λάβει τα αναγκαία μέτρα στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας προϋπολογισμού για να περιορίσει την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους της Ιταλίας και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό η Ιταλία να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Ιταλίας συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για τη διασφάλιση βιώσιμης και συμπεριληπτικής ανάκαμψης, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Ιταλία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των

μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Λετονίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Λετονία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η Λετονία δεν διατηρεί επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λετονίας και τα οποία αποτελούν μέρος του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των επενδυτικών αναγκών της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Λετονία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Λιθουανίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Λιθουανία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Ταυτόχρονα, η Λιθουανία δεν διατηρεί επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας, καθώς και στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Λιθουανίας, αναμένεται να συμβάλουν στην υλοποίηση της σύστασης αυτής. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Λιθουανία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος του **Λουξεμβούργου**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, το Λουξεμβούργο σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της

πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος του Λουξεμβούργου συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης του Συμβουλίου για τη διασφάλιση βιώσιμης και συμπεριληπτικής ανάκαμψης, δίνοντας παράλληλα προτεραιότητα στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, καθώς και στην επάρκεια και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας για όλους. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, το Λουξεμβούργο καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμο να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Μάλτας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι ουδέτερος σ' ένα πλαίσιο ιδιαίτερα υψηλής εκτιμώμενης δυνητικής ανάπτυξης, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις φθάνουν σε ιστορικά υψηλό επίπεδο, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Μάλτα σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Η αύξηση των δημόσιων επενδύσεων που προβλέπεται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της Μάλτας αναμένεται να στηρίξει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να αυξήσει το αναπτυξιακό δυναμικό, ενώ η αύξηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, αν και περιορισμένη, μπορεί να αυξήσει την πίεση στη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Μάλτα καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος των **Κάτω Χωρών**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της θεωρούμενης ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Οι Κάτω Χώρες θεωρείται ότι παρέχουν συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για τη χρηματοδότηση επιπλέον επενδύσεων. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, οι Κάτω Χώρες σχεδιάζουν να διατηρήσουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος των Κάτω Χωρών αναμένεται να συμβάλουν στην υλοποίηση της σύστασης αυτής. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, οι Κάτω Χώρες καλούνται να επανεξετάζουν τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμες να τα προσαρμόσουν ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Οι αρχές καλούνται να υποβάλουν στην Επιτροπή και στην Ευρωομάδα επικαιροποιημένο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος μόλις αναλάβει καθήκοντα η νέα κυβέρνηση και, κατά κανόνα, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την προβλεπόμενη έγκριση του σχεδίου νόμου για τον προϋπολογισμό από το εθνικό κοινοβούλιο.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Σλοβακίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι συσταλτικός σ' ένα πλαίσιο υψηλής αύξησης της παραγωγής και νεοεμφανιζόμενων περιορισμών της παραγωγικής ικανότητας το 2022, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Σλοβακία σχεδιάζει να διατηρήσει σχεδόν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος είναι σύμφωνα με τη σύσταση, αν και μικρά σε μέγεθος. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Σλοβακία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Σλοβενίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι υποστηρικτικός, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Η χώρα σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Σλοβενία σχεδιάζει να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Ενώ τα περισσότερα από τα μέτρα ανταποκρίνονται στη σύσταση του Συμβουλίου, η εγκριθείσα φορολογική μεταρρύθμιση ενδέχεται να ασκήσει πίεση στη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάκαμψη. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Σλοβενία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Το 2022, με βάση τις προβλέψεις της Επιτροπής και συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που ενσωματώνονται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος της **Ισπανίας**, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός, συμπεριλαμβανομένης της ώθησης που παρέχεται από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, προβλέπεται να είναι συσταλτικός. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ισπανία σχεδιάζει να παράσχει συνεχή στήριξη για την ανάκαμψη, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για να χρηματοδοτήσει επιπλέον επενδύσεις. Όπως συνέστησε το Συμβούλιο, η Ισπανία σχεδιάζει επίσης να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Δεδομένου του επιπέδου του δημόσιου χρέους της Ισπανίας και των υψηλών προκλήσεων βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα πριν από την έξαρση της πανδημίας COVID-19, κατά τη λήψη υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, είναι σημαντικό η Ισπανία να διατηρήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική προκειμένου να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σημασία της σύνθεσης των δημόσιων οικονομικών και της ποιότητας των δημοσιονομικών μέτρων, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως με τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος περιλαμβάνει λεπτομερή μέτρα που κινούνται προς την

κατεύθυνση αυτή και προωθούν την ψηφιακή μετάβαση, αυξάνοντας τη συνδεσιμότητα και ενισχύοντας την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο μέσω διαφόρων σχεδίων δράσης, όπως το σχέδιο για τη συνδεσιμότητα και τις ψηφιακές υποδομές για την κοινωνία. Η πράσινη μετάβαση καλύπτεται επίσης από τον νέο νόμο για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή μετάβαση και το εθνικό υδρολογικό σχέδιο 2021-2027. Θα αυξηθεί επίσης η δημόσια στήριξη για την E&A και τη μεταφορά γνώσεων μέσω του ισπανικού οργανισμού έρευνας και του Red Cervera, μεταξύ άλλων δράσεων. Λαμβανομένης υπόψη της ισχύος της ανάκαμψης, η Ισπανία καλείται να επανεξετάζει τακτικά τη χρήση, την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των μέτρων στήριξης και να είναι έτοιμη να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Η μεθοδολογία και οι παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013, «η μεθοδολογία και οι παραδοχές των πλέον πρόσφατων οικονομικών προβλέψεων των υπηρεσιών της Επιτροπής για κάθε κράτος μέλος, μεταξύ άλλων ο υπολογισμός του αντικτύπου των συνολικών δημοσιονομικών μέτρων στην οικονομική ανάπτυξη, επισυνάπτονται στη γενική εκτίμηση». Οι παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, που εκπονούνται αυτοτελώς από το προσωπικό της Επιτροπής, επεξηγούνται στο ίδιο το έγγραφο προβλέψεων[24].

Τα δημοσιονομικά δεδομένα έως το 2020 βασίζονται σε στοιχεία που κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή πριν από την 1η Οκτωβρίου 2021 και επικυρώθηκαν από την Eurostat στις 21 Οκτωβρίου 2021. Η Eurostat δεν προέβη σε τροποποιήσεις των στοιχείων που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια του γύρου υποβολής στοιχείων του φθινοπώρου 2021. Η Eurostat απέσυρε την προηγούμενη επιφύλαξή της σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων που υπέβαλε το Λουξεμβούργο για το έτος 2020. Οι στατιστικές αρχές του Λουξεμβούργου διαβίβασαν τις ελλείπουσες πληροφορίες σχετικά με τα φορολογικά έσοδα που αναβλήθηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19.

Όσον αφορά τις προβλέψεις, καταγράφηκαν μέτρα για τη στήριξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σύμφωνα με την απόφαση της Eurostat της 15ης Ιουλίου 2009[25]. Με την επιφύλαξη διαφορετικής κοινοποίησης του οικείου κράτους μέλους, οι εισφορές κεφαλαίου που είναι επαρκώς γνωστές έχουν συμπεριληφθεί στις προβλέψεις ως χρηματοοικονομικές συναλλαγές, δηλαδή ως αύξηση του χρέους, αλλά όχι του ελλείμματος. Οι κρατικές εγγυήσεις για τραπεζικές υποχρεώσεις και καταθέσεις δεν περιλαμβάνονται ως δημόσιες δαπάνες, εκτός αν υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι έχουν καταπέσει τη στιγμή που είχαν οριστικοποιηθεί οι προβλέψεις. Ωστόσο, τα δάνεια που χορηγήθηκαν σε τράπεζες από την κυβέρνηση, ή από άλλες οντότητες που κατατάσσονται στον τομέα του δημοσίου, συνήθως προστίθενται στο δημόσιο χρέος.

Για το 2022, λαμβάνονται υπόψη οι προϋπολογισμοί που εγκρίθηκαν ή που υποβλήθηκαν στα εθνικά κοινοβούλια και όλα τα άλλα μέτρα που είναι επαρκώς γνωστά. Ειδικότερα, όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνονταν στα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων, που υποβλήθηκαν έως τα μέσα Οκτωβρίου, αποτυπώνονται στις φθινοπωρινές προβλέψεις. Για το 2023, η παραδοχή «αμετάβλητης πολιτικής» που χρησιμοποιήθηκε στις προβλέψεις συνεπάγεται την παρέκταση των τάσεων των εσόδων και των δαπανών, και τη συμπερίληψη των μέτρων που έχουν γίνει επαρκώς γνωστά.

Τα ευρωπαϊκά συγκεντρωτικά στοιχεία για το χρέος της γενικής κυβέρνησης στα έτη 2021-2023 που καλύπτονται από τις προβλέψεις δημοσιεύονται σε μη ενοποιημένη βάση (δηλαδή δεν διορθώθηκαν για τα διακυβερνητικά δάνεια). Για να εξασφαλίζεται η συνέπεια στις χρονολογικές σειρές, τα ιστορικά δεδομένα δημοσιεύονται επίσης στην ίδια βάση. Οι προβολές για το χρέος της γενικής κυβέρνησης για τα επιμέρους κράτη μέλη κατά την περίοδο

[24] Μεθοδολογικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2021-economic-forecast_en

[25] Διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/FT-Eurostat-Decision-9-July-20093--final-.pdf.

2021-2023 περιλαμβάνουν τις επιπτώσεις των εγγυήσεων στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, τα διμερή δάνεια σε άλλα κράτη μέλη και τη συμμετοχή στο κεφάλαιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, όπως προγραμματίστηκε κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων[26].

Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, τα δημοσιονομικά μέτρα που αναφέρθηκαν στα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων του 2022 είναι συνολικά επιβαρυντικά για το έλλειμμα (επίπτωση περίπου -0,3 % του ΑΕΠ), γεγονός που οφείλεται σε γενικές γραμμές ισομερώς σε μέτρα που συνεπάγονται αύξηση των δαπανών και σε μέτρα μείωσης των εσόδων. Συνολικά, η μηχανική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ βραχυπρόθεσμα αναμένεται να είναι θετική.

Η εκτίμηση αυτή πρέπει να ερμηνευθεί με σύνεση:

- Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 473/2013 αποσκοπεί στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μέτρων που λαμβάνονται στα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί και τεθεί σε ισχύ πριν από τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων δεν περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση, ακόμη και αν μπορούν να έχουν πρόσθετο αντίκτυπο στις δημοσιονομικές προβολές για το 2022.
- Ο αντίκτυπος των αναφερόμενων μέτρων εκφράζεται με βάση σενάριο αμετάβλητων πολιτικών. Ο προσανατολισμός δημοσιονομικής πολιτικής αυτού του βασικού σεναρίου δεν είναι απαραίτητα ουδέτερος. Για παράδειγμα, η αυξητική τάση ορισμένων στοιχείων δαπανών θα μπορούσε να είναι υψηλότερη ή χαμηλότερη από τη δυνητική ανάπτυξη, ενδέχεται να υπάρξει πρόσθετος αντίκτυπος παλαιότερων μέτρων στο βασικό σενάριο ή μέτρα που είχαν ληφθεί προγενέστερα μπορεί να παύσουν να ισχύουν το 2022.

Οι δημοσιονομικές προβλέψεις ορισμένων κρατών μελών περιλαμβάνουν μέτρα που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του NextGenerationEU / RRF. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής, τα μέτρα αυτά είναι επιβαρυντικά για το έλλειμμα, αν και ενδέχεται τελικά να χρηματοδοτηθούν από τον RRF. Ως εκ τούτου, τα προβλεπόμενα ελλείμματα των εν λόγω κρατών μελών ενδέχεται να έχουν υπερεκτιμηθεί.

[26] Σύμφωνα με την απόφαση της Eurostat, της 27ης Ιανουαρίου 2011, σχετικά με τη στατιστική καταγραφή των ενεργειών που έχουν αναληφθεί από το ΕΤΧΣ, η οποία διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5034386/2-27012011-AP-EN.PDF.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Ανάλυση της βιωσιμότητας του χρέους και ανάλυση ευαισθησίας

Στο παρόν παράρτημα παρουσιάζεται ανάλυση ευαισθησίας της πορείας του δημόσιου χρέους σε περίπτωση ενδεχόμενων μακροοικονομικών κλυδωνισμών, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 473/2013. Οι στοχαστικές προβολές του χρέους χρησιμοποιούνται για να αξιολογηθούν οι πιθανές επιπτώσεις στη δυναμική του δημόσιου χρέους, που προκύπτουν από τους κινδύνους για την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, τις εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, και τους δημοσιονομικούς κλυδωνισμούς που επηρεάζουν τη δημοσιονομική θέση των κυβερνήσεων([27]).

Οι στοχαστικές προβολές εξηγούν τη μακροοικονομική αβεβαιότητα όσον αφορά δύο «κεντρικά» σενάρια προβολών του χρέους κατά την περίοδο 2022-2026: το σενάριο των φθινοπωρινών προβλέψεων 2021 της Επιτροπής και το σενάριο των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) του 2022. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η συνήθης παραδοχή περί αμετάβλητης πολιτικής γίνεται πέραν του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων([28]).

Εφαρμόζονται κλυδωνισμοί στις μακροοικονομικές συνθήκες που γίνονται δεκτές στο κεντρικό σενάριο, για να επιτευχθεί η κατανομή όσον αφορά τις πιθανές πορείες του χρέους (ο «κώνος» στα διαγράμματα σε σχήμα βεντάλιας που απεικονίζονται στο διάγραμμα ΙΙΙ.1). Ο κώνος αντιστοιχεί σε ευρεία σειρά πιθανών μακροοικονομικών συνθηκών με 2 000 περίπου προσομοιώσεις κλυδωνισμών όσον αφορά την ανάπτυξη, τα επιτόκια και το πρωτογενές ισοζύγιο. Το μέγεθος και η συσχέτιση αυτών των κλυδωνισμών αντικατοπτρίζουν την ιστορική αστάθεια των μεταβλητών αυτών και τις σχέσεις μεταξύ τους([29]). Ως εκ τούτου, τα διαγράμματα σε σχήμα βεντάλιας παρέχουν πιθανολογικά στοιχεία σχετικά με τη δυναμική του χρέους της ζώνης του ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη την πιθανή εμφάνιση κλυδωνισμών στην ανάπτυξη, τα επιτόκια και το πρωτογενές ισοζύγιο, των οποίων το μέγεθος και η συσχέτιση αντανακλούν τις προηγούμενες εξελίξεις.

Κάθε διάγραμμα σε σχήμα βεντάλιας παρουσιάζει την προβαλλόμενη πορεία του χρέους σύμφωνα με το κεντρικό σενάριο ως διακεκομμένη γραμμή. Το διάμεσο αποτέλεσμα των προσομοιώσεων απεικονίζεται ως συνεχόμενη μαύρη γραμμή. Ο κώνος καλύπτει ποσοστό 80 % του συνόλου των πιθανών κατευθύνσεων του χρέους, ενώ δεν απεικονίζονται οι κατευθύνσεις που προκύπτουν από το 20 % των λιγότερο πιθανών κλυδωνισμών. Τα διαφορετικά σκιασμένα τμήματα μέσα στον κώνο αντιπροσωπεύουν διαφορετικά μέρη της συνολικής κατανομής των πιθανών κατευθύνσεων του χρέους.

Οι προσομοιώσεις δείχνουν, με πιθανότητα 80 %, ότι για το 2022 ο δείκτης χρέους της ζώνης του ευρώ θα κυμαίνεται μεταξύ 89 % και 107 % του ΑΕΠ βάσει του σεναρίου της Επιτροπής, και μεταξύ 90 % και 108 % του ΑΕΠ, βάσει του σεναρίου του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος. Έως το 2026, είναι 50 % η πιθανότητα να είναι υψηλότερος ο δείκτης χρέους

---

[27] Η μεθοδολογία για τις στοχαστικές προβολές του δημόσιου χρέους που χρησιμοποιείται εδώ παρουσιάζεται στο παράρτημα 7 του «Debt Sustainability Monitor 2019» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και στο Berti K. (2013), «Stochastic public debt projections using the historical variance-covariance matrix approach for EU countries», European Economy Economic Paper No. 480.

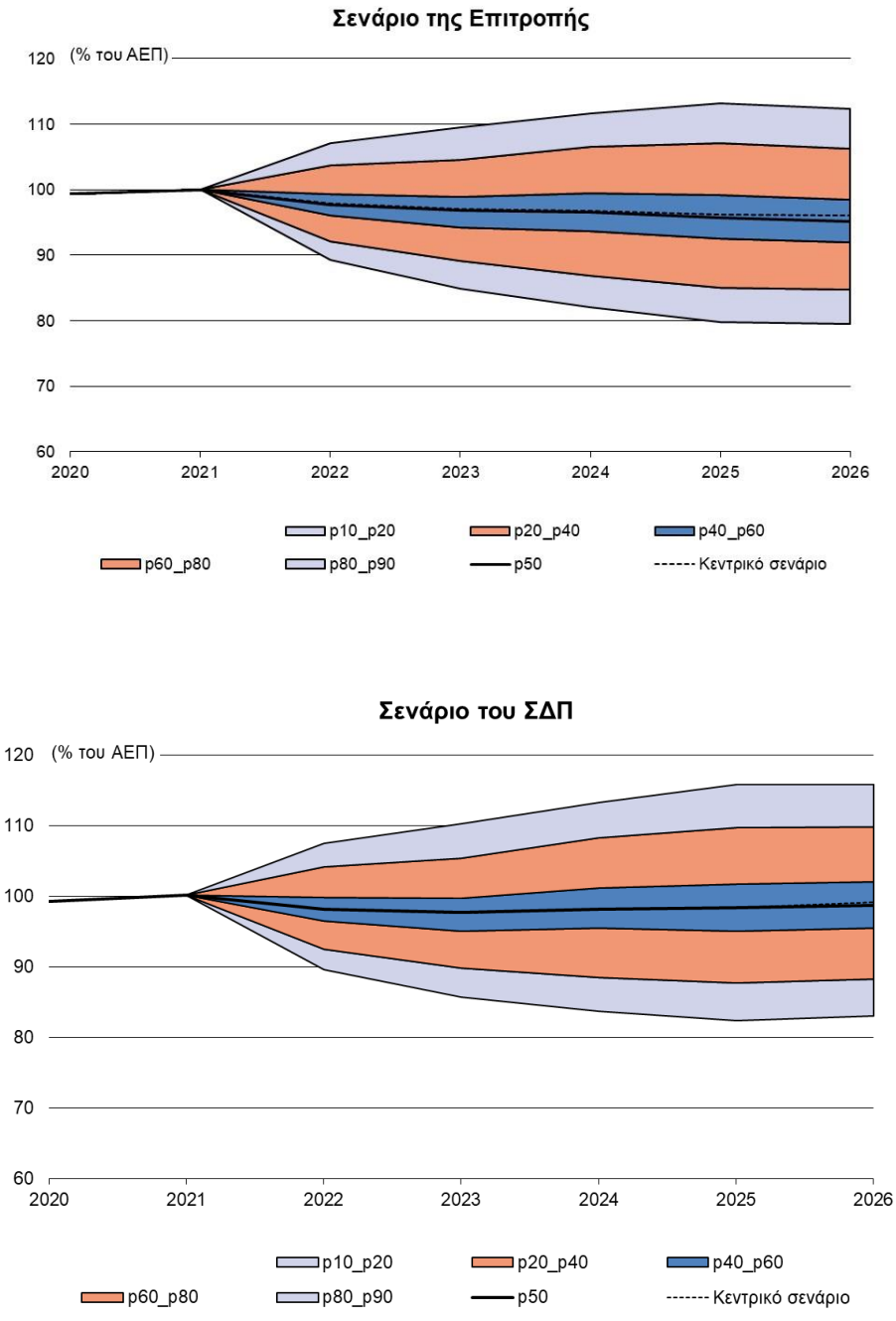
[28] Στις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής είναι ενσωματωμένα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που έχουν εγκριθεί, ή τουλάχιστον, εξαγγελθεί με αξιόπιστο τρόπο, καθώς και πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες έως τις 25 Οκτωβρίου 2021. Πέραν του 2023 (τελευταίο έτος προβλέψεων), το διαρθρωτικό πρωτογενές ισοζύγιο τροποποιείται μόνο από το προβλεπόμενο (καθαρό) κόστος της γήρανσης του πληθυσμού.

[29] Λαμβάνεται ως παραδοχή ότι οι κλυδωνισμοί ακολουθούν κοινή κανονική κατανομή.

από περίπου 95 % του ΑΕΠ βάσει του σεναρίου της Επιτροπής και 99 % του ΑΕΠ βάσει του σεναρίου του ΣΔΠ.

Οι προβολές αυτές περιβάλλονται από πρόσθετους κινδύνους. Δεδομένου ότι το μέγεθος και η συσχέτιση των κλυδωνισμών αντικατοπτρίζει την ιστορική συμπεριφορά των μεταβλητών, η μεθοδολογία δεν ανιχνεύει την αβεβαιότητα σε πραγματικό χρόνο, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση του κενού παραγωγής. Τα κενά παραγωγής τείνουν να αναθεωρούνται προς τα κάτω, προς την κατεύθυνση δυνητικής παραγωγής χαμηλότερης σε σύγκριση με την παραδοχή σε πραγματικό χρόνο. Η αβεβαιότητα αυτή υποδηλώνει πρόσθετη πηγή κινδύνων για τις μελλοντικές πορείες του χρέους, η οποία δεν αντικατοπτρίζεται στην παρούσα ανάλυση. Μια άλλη πηγή αβεβαιότητας αφορά την ενεργοποίηση ενδεχόμενων υποχρεώσεων, καθώς τα διαγράμματα σε σχήμα βεντάλιας αποτυπώνουν μόνο τους κινδύνους που εκδηλώθηκαν στο παρελθόν μέσω της επιδείνωσης του πρωτογενούς ισοζυγίου.

Διάγραμμα ΙΙΙ.1: Διαγράμματα σε σχήμα βεντάλιας που προέρχονται από στοχαστικές προβολές του δημόσιου χρέους γύρω από το σενάριο προβλέψεων της Επιτροπής και το σενάριο προβλέψεων των σχεδίων δημοσιονομικών προγραμμάτων ζώνη του ευρώ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Πίνακες

Πίνακας IV.1: Αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ (%) σύμφωνα με τα προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ), τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) και τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής (COM)

	2021			2022		
Χώρα	ΠΣ	ΣΔΠ	COM	ΣΠ	ΣΔΠ	COM
BE	4,1	5,7	6,0	3,5	3,0	2,6
DE	3	3,5	2,7	2,6	3,6	4,6
EE	2,5	9,5	9,0	4,8	4,0	3,7
IE	4,5	15,6	14,6	5,0	5,0	5,1
EL	3,6	6,1	7,1	6,2	4,5	5,2
ES	6,5	6,5	4,6	7,0	7,0	5,5
FR	5,0	6,3	6,5	4,0	4,0	3,8
IT	4,5	6,0	6,2	4,8	4,7	4,3
CY	3,6	5,5	5,4	3,8	4,0	4,2
LV	3,0	3,7	4,7	4,5	5,0	5,0
LT	2,6	4,3	5,0	3,2	4,0	3,6
LU	4,0	6,0	5,8	4,0	3,5	3,7
MT	3,8	4,8	5,0	6,8	6,5	6,2
NL	2,2	3,9	4,0	3,5	3,5	3,3
AT	1,5	4,4	4,4	4,7	4,8	4,9
SI	4,6	0,0	6,4	4,4	4,7	4,2
SK	3,3	3,7	3,8	6,3	4,2	5,3
FI	2,6	3,3	3,4	2,5	2,9	2,8
EA	4,0	5,4	5,0	4,1	4,3	4,3

Πίνακας IV.2: Ονομαστικό ισοζύγιο (% του ΑΕΠ) σύμφωνα με τα προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ), τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) και τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής (COM)

	2021			2022		
Χώρα	**ΠΣ**	**ΣΔΠ**	**COM**	**ΠΣ**	**ΣΔΠ**	**COM**
BE	-7,7	-8,1	-7,8	-4,5	-4,9	-5,1
DE	-9	-7 ¼	-6,5	-3	-3 ¼	-2,5
EE	-6,0	-3,3	-3,1	-3,8	-2,2	-2,5
IE	-4,7	-3,1	-3,2	-2,8	-1,8	-1,7
EL	-9,9	-9,9	-9,9	-2,9	-3,7	-3,9
ES	-8,4	-8,4	-8,1	-5,0	-5,0	-5,2
FR	-9,0	-8,1	-8,1	-5,3	-5,0	-5,3
IT	-11,8	-9,4	-9,4	-5,9	-5,6	-5,8
CY	-4,7	-5,0	-4,9	-0,9	-1,1	-1,4
LV	-9,3	-9,3	-9,5	-2,7	-4,8	-4,2
LT	-8,1	-4,4	-4,1	-6,0	-3,1	-3,1
LU	-2,0	-0,6	-0,2	-1,3	-0,2	0,2
MT	-12,0	-11,1	-11,1	-5,6	-5,6	-5,8
NL	-5,9	-6,0	-5,3	-1,7	-2,4	-2,1
AT	-8,4	-6,0	-5,9	-4,3	-2,3	-2,3
SI	-8,6	-7,5	-7,2	-5,7	-5,4	-5,2
SK	-9,9	-7,9	-7,3	-5,1	-4,9	-4,2
FI	-4,7	-3,9	-3,8	-2,9	-2,4	-2,4
EA	-8,7	-7,4	-7,1	-4,2	-4,0	-3,9

Πίνακας IV.3: Δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ (% του ΑΕΠ) σύμφωνα με τα προγράμματα σταθερότητας (ΠΣ), τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων (ΣΔΠ) και τις φθινοπωρινές προβλέψεις 2021 της Επιτροπής (COM)

	2021			2022		
Χώρα	ΠΣ	ΣΔΠ	COM	ΠΣ	ΣΔΠ	COM
BE	116,3	113,9	112,7	116,0	114,3	113,1
DE	74 1/2	72 ¼	71,4	74	71 ¼	69,2
EE	21,4	17,7	18,4	24,6	19,7	20,4
IE	62,2	55,2	55,6	60,2	51,9	52,3
EL	204,8	197,9	202,9	189,5	190,4	196,9
ES	119,5	119,5	120,6	115,1	115,1	118,2
FR	117,8	115,3	114,6	116,3	113,5	113,7
IT	159,8	153,5	154,4	156,3	149,4	151,4
CY	111,9	107,7	104,1	103,9	100,9	97,6
LV	48,9	48,8	48,2	50,3	51,7	50,7
LT	52,1	46,0	45,3	54,2	45,6	44,1
LU	26,9	25,8	25,9	28,0	26,6	25,6
MT	65,0	61,3	61,4	65,8	61,8	62,4
NL	58,6	57,8	57,5	56,9	57,7	56,8
AT	89,6	82,8	82,9	88,1	79,1	79,4
SI	80,4	78,5	77,7	79,6	77,5	76,4
SK	64,1	61,5	61,8	65,5	61,5	60,0
FI	71,6	71,2	71,2	72,4	71,3	71,2
EA	103,1	97,8	100,0	102,8	95,9	97,9